

*Ya Napiya nga Dámag mepanggap
ke Jesu-Cristo nga nesúrát tu*

Juan

Ya nengágan ka Úni ne Dios

1 Kitu inanggayát na ay atán nin ya nengágan ka Úni. Ay yán na nengágan ka Úni, ay kabul-bulun peyang ne Dios. Ta aggína, ay Dios. ²Peyapeyang, ay atán nin ya nengágan ka Úni ka giyán ne Dios. ³Aggína tu nangwa kiya ngámingámin, ta áwan kinuwa ne Dios nga akkan na nga nepàwa kaggína. ⁴Atán kaggína ya biyág nga árig makawàdár kiya lam-lammat daya tolay. ⁵Wàdàran naya wada ya gíbat, ta ya gíbat ay akkan na mapsílán ya wada.

⁶Uwad tolay nga nebon ne Dios. Ya ngágan na ay Juan. ⁷Aggína tu inumbet nga nangipakammu kadaya tolay kiya mepanggap kiya nengágan ka wada, ta senu mangurug da ngámin nu magina da. ⁸⁻⁹Akkan aggína ya meárig ka wada, may inumbet nga mangipakammu kiya kurug árig wada, nga ittu ya inumbet kídi ya kalawagán nga árig mangwàdár kadaya tolay.

¹⁰Nepàwa ne Dios ya kalawagán kiya nengágan ka Úni. Inumbet kídi ya kalawagán may da tolay kídi kalawagán kitun, ay akkan da nga inammu.

¹¹Inumbet kitu íli na, may tagge áwan nanangtangyaw kaggína kadatu keliyán na. ¹²Ngamay ngámin datu nangurug se nangáwat kaggína, ay ittu datun datu pinagbalin na ka annánà ne Dios. ¹³Ay ya inagbalin datun ka annánà ne Dios, ay gapu ta ittu kampela ngin nin ya piyán ne Dios nga kuwaan, nga akkan gapu kiya gángay pannakeanà daya tolay.

¹⁴Nepeanà nga tolay tu nengágan ka Úni, ay se nebul-bulun kadakami. Makurug ngámin datu kag-kagiyan na, se maragkallà pe. Ay nasingan mi tu kinadáyaw na nga ittu tu pakasinnán mi nga aggína kurug ya sissa nga An-anà ne Dios. ¹⁵Aggína tu nepakammu tu Juan kane magbàbànan nga nán na, “Aggína tu nán ku nga sumar-saridát kiyà. ‘Sumar-saridát kiyà,

---

1:8-9 Ya mabalin na nga kagiyan kídi, ay aggína ya árig mangwàdár kiya ur-uray daya tolay.

may aggína, ay nadà-dáyaw may iyà, ta oray kitu akkan nà pikam ma neanà, ay awe uwad din,” nán na. ¹⁶Gapu kiya abay pà nang nga agkallà na, ay túya adu daya pagkallà na kadàtada ngámin. ¹⁷Nepepakammu ne Dios datu lin-lintag na kitu Moses may ya agkallà na kadàtada se kiya kinakurug na, ay nepakammu na ke Jesu-Cristo. ¹⁸Awan pikam oray iinna ya nakasingan ke Dios. Tittu wala ya sissa nga An-anà na nga ittu pe ya mangipakammu kadaya mepanggap kiya Ama na, ta aggína mà ya atán peyang ka giyán na.

Tu bàbànan tu Juan na mamawtisár

(Mat. 3:1-12; Mar. 1:1-8; Luc. 3:1-18)

¹⁹Ummán kídi tu nangngipakammu tu Juan ke Jesus. Kane mangibon datu Judyu ka Jerusalem kadatu pappádi se kadatu gakagaka tu Levi nga umang magsaludsud kitu Juan nu iinna, ²⁰ay akkan nin-induwán na summungbát tu Juan. Kinagi na nga kinappiya nga nán na nga, “Akkan iyà ya Cristo,” nán na kadatu nagsaludsud kaggína.

²¹Ay tútu nán da manin nga nagsaludsud, “Iin ka lugud? E Elias ka?” nán da. May, “Akkan,” nán tu Juan nga summungbát. “Ikaw lugud tu nekari ne Dios nga pagbàbànanan na nga ibon na?” nán da. May, “Akkan,” nán na nga summungbát. ²²Ay tútu nán da kaggína, “Iin ka lugud?” nán da. “Masápul la atán ya ikagi mi kadatu nangibon kadakami. Nágan daya makagim ka mepanggap kikaw,” nán da. ²³Ay tu nesungbát tu Juan ay tu nesúrát tu Isaias nga pagbàbànanan ne Dios kitun nga nán na,

“Iyà ya makas-asáraw wa magbàbànan kiya ir-ir-er
nga mamagsagána kadakayu kiya ilalbet ne Apu,”
nán na.

²⁴Ay datun na nebon datu Pariseo, ²⁵ay sinaludsud da manin kitu Juan, “Tura ka lugud mamawtisár nu akkan ikaw ya Cristo, se akkan ikaw tu Elias onu tu nekari ne Dios nga Ibon na?” nán da. ²⁶⁻²⁷Ay tútu summungbát tu Juan nga nán na, “Magbawtisár ngala ya kuwaan ku, may atán nin ya isa nga sumar-saridát kiyà nga akkan nu wa am-ammu,” nán na. “Ur-úray yà ala nu mepáda kaggína. Ta akkan nà mekari oray ya magubbád kiya gálut naya sapátus na,” nán na.

²⁸ Ay nàwa ngámin dayán ka Betania kitu panidmáng kitu wángag Jordan nga namaw-bawtisarán tu Juan.

Tu nangngipakammu tu Juan ke Jesus

²⁹ Ay kitu láwa na, ay nasingan tu Juan nge Jesus nga mameyag gin kitu giyán na, ay tútu nán na kadatu tù-tùgúdán na, “Ye idi yin ya bátug karneru ne Dios nga mangippà kadaya básul daya tolay. ³⁰ Aggína tu kinag-kagì kadakayu wa sumar-saridát kiyà nga nán ku wa nadáyaw may iyà, ta oray kitu akkan nà pikam neanà, ay atán nin. ³¹ Iyà a mismu, ay akkan ku nelas-lásin na aggína ya Nebon ne Dios, may mamawtisár rà ala ka angngisagána ku nga mangipakammu kaggína kadaya iIsrael,” nán na.

³²⁻³³ Ay aggína kam tu kagiyan natu Juan kitu inagkuna na ka, “Akkan ku nga melas-lásin, ngamay e Dios nga ittu ya nangibon kiyà a mamawtisár, ay nán na kiyà, ‘Nu masingan mu ya Ispiritù a magan-anigad nga magyán kiya isa nga tolay, ay ittu yanin ya mangialúbu kiya Ispiritù kadakayu,’ nán na. Ay nasingan ku kurug tu Ispiritu ne Dios nga naganigad se nagdattág kaggína nga gayát ka lángit nga singan ladágan tu singan na. ³⁴ Ay gapu ta nasingan ku mismu nga nàwa yán kaggína,” nán tu Juan, “ay túya makagi ku nga aggína ya An-anà ne Dios,” nán na.

Datu nunna nga tù-tùgúdán ne Jesus

³⁵ Ay kane kaláwa manin, ay uwad tu Juan nga nepagsisikád kadatu duwa nga tù-tùgúdán na. ³⁶ Ay kane masingan na nge Jesus nga lumíwán kaggída, ay nán na, “Ittu yán ya bátug karneru ne Dios,” nán na.

³⁷ Ay kane magína datu duwa nga tù-tùgúdán na tu kinagi na, ay inunud da nge Jesus. ³⁸ Ay kane maglingay ye Jesus, ay nasingan nada nga gumun-gunud kaggína, ay nán na kaggída, “Nágan naya sap-sapúlan nu?” nán na. Ay tútu nán da, “Kawà naya pagag-agyanám Rabbi?” nán da. (Ay ya sarut naya Rabbi, ay misturu.)

³⁹ Ay tútu, “Dádun, sinnan,” nán na kaggída. Ay tútu nebulun da ngin kaggína, ay díkod nasingan da kurug tu pagag-agyanán na. Gídám min kitun, ay tútu nepagidda da la ngin kitúni.

⁴⁰ Ay tu isa kadatu duwa nga nakagína kitu kinagi tu Juan nga ummunud pe ke Jesus, ay nge Andres nga wagi ne Simon Pedro. ⁴¹ Ay nawe na

sinapúlán ne Simon nga wagi na, se na nán kaggína, “Nasmà mi kod mà in ya Misáya,” nán na. (Ay ya sarut naya Misáya, ay Cristo.) ⁴² Ay se na nippan ne Simon ka giyán ne Jesus.

Ay kane masingan ne Jesus nge Simon, ay nán na, “Ikaw nge Simon na an-anà ne Juan,” nán na. “May mengagánan ka ngin ka Cepas,” nán na. (Ay Pedro kam yán, nga batu ya sarut na.)

⁴³ Ay kane kaláwa manin, ay nawe ye Jesus ka Galilea. Ay nasingan na kitúni nge Felipe, ay nán na kaggína, “Kumíwid ka kiyà,” nán na.

⁴⁴ E Felipe ay iBetsaida pe nga ummán kade Andres se Pedro. ⁴⁵ Ay díkod kane masmà pe ne Felipe ye Nathaniel, ay nán na kaggína, “Nasmà mi yin tu tolay ya kag-kagiyan tu Moses kadatu libru na se ittu nesur-súrát pe datu pagbàbànanan ne Dios kitun kadatu libru da. Awan sabáli nu di e Jesus nga an-anà ne Jose nga iNazaret,” nán na.

⁴⁶ Ngamay nán ne Nathaniel ke Felipe, “Atán nád agpà ya namáru wa maggayát ka Nazaret?” nán na. Ay tútu nán ne Felipe, “Dádin a sinnan,” nán na.

⁴⁷ Ay kane masingan ne Jesus nge Nathaniel la umbet kitu giyán na, ay nán na, “Ye idi ya kurug ga iIsrael, ta akkan magpi-pimáru,” nán na.

⁴⁸ Ay tútu nán ne Nathaniel nga nagsaludsud, “Mapaanna ya inakammum kiyà,” nán na. Ay summungbát te Jesus, “Nasingan taka kitu sídung natu káyu wa gígus kitu akkan naka pikam inayabán ne Felipe,” nán na.

⁴⁹ Ay tútu nán ne Nathaniel, “Apu kurug ga ikaw ya An-anà ne Dios nga Ari kanedi Israel,” nán na.

⁵⁰ Ay tútu nán manin ne Jesus, “Ammù nga mangurug ka kiyà gapu ta kinagi ku wa nammuwán taka kane masingan taka kitu sídung natu káyu wa gígus. May makasingan ka pikam kadaya nakas-kasdáaw may iyán, ⁵¹ ta kurug ga masingan nu wa malùtán lángit, ay daya anghel ne Dios, ay umúlug da nga umunè nga mawe kiya giyán ku, ta iyà tu nengágan da kitun ka An-anà Tolay,” nán na.

Tu nepaggaattáwa de Jesus ka Cana

2 Ay kane mekalu nga algaw ka panda, ay atán da maggaattáwa ka Cana, isa nga íli ka Galilea. Ay uwad pe tu ina ne Jesus kitu paggaattawán. ² Ay naayabán pe de Jesus se datu tù-tùgúdán na. ³ Ay kane mamminán

datu maggaattáwa ka bási, ay nán natu ina ne Jesus kaggína, “Namminán da ngin ka bási,” nán na.

⁴Ngamay nán ne Jesus, “Ina, akkan mu masápul la ikagi daya kuwaan ku, ta akkan pikam itu oras ku,” nán na.

⁵Ay tútu nán natu ina ne Jesus kadatu asassu, “Kuwaan nu wala oray nágan na ya ipàwa na kadakayu,” nán na.

⁶Ay gapu ta atán ya gagángay daya Judyu ka mepanggap ka panagbaggu, ay ittu tu uwad annam ma angáng kitúni nga agdanumán da. Ay moli limma láta ya mayanan naya isa. ⁷Ay nán ne Jesus kadatu asassu, “Pannuwan nu ka danum daya angáng,” nán na. Ay tútu pinnu dada. ⁸Ay se na nán kaggída, “Mangirod kayun, ta ippan nu kitu mangiapu kídí nga say-am,” nán na. Ay ittu tu kinuwa da. ⁹Tittu datu asassu tu makammu kitu naggayatán na, ta aggída tu nangirod kitu danum. Akkan ammu natu mangiapu tu naggayatán na. Ay kane maramanán na tu danum nga nagbalin ka bási yin, ay kirrawán na tu mangatáwa. ¹⁰Ay nán na kaggína, “Gagángay daya tolay nga punnán da nga ipenum ya kamítán na bási, ay se yala iya akkan namit nu ninglaw da ngin. May dakayu, ay tura nu pinuddi ya kamítán na!” nán na.

¹¹Ay tun nga kinuwa ne Jesus ka Cana ka Galilea, ay ittu tu kaunaán na nangipassingannán na kiya ammanakabalin na. Ay nangurug datu tù-tùgúdán na kaggína. ¹²Ay kane mabalin idi, ay nawe manin de Jesus nga magwawági se maggiína ka Capernaum se datu tù-tùgúdán na. Ay nabà-bayág da kattoni.

Tu nammatálaw ne Jesus kadatu maglà-láku kitu Templo

(Mat. 21:12-13; Mar. 11:15-17; Luc. 19:45-46)

¹³Ay tagay yin tu Piyasta na Naglàtaw, ay tútu nawe ye Jesus ka Jerusalem. ¹⁴Ay dinatang na kitu giyán Templo datu maglà-láku kadatu bak-báka, kar-karneru, se datu lad-ladágan, se datu magsup-supli ka pirà. ¹⁵Ay tútu nangalà ka issasaplit na nga tali, ay se na pinalawán ngámin datu maglà-láku se datu bak-báka se kar-karneru. Ay se na nesúraán datu pirà datu maragsupli, se na nìtolán datu tebol da. ¹⁶Ay se na nán kadatu

---

2:4 Ya oras nga nán na kídí, ay mabalin nga tu oras nga kepassingan naya dáyaw ne Jesus nga ittu ya mangipakammu nga aggína ay An-anà ne Dios.” **2:6** Sangapúlu se siyám litru ya mayanan na isa nga láta.

tolay ya maglà-láku ka ladágan, “Ippà nu ngámin dayán. Akkan nu wa pagbalinan ka tindáan ya balay ne Ama,” nán na. ¹⁷ Ay tútu nadamdám datu tù-tùgúdán na tu nesúráat kiya bàbànan ne Dios nga nán na, “Nadakè tutu wala ya uray ku, Dios, ta akkan mepatag ya balay mu,” nán na.

¹⁸ Ay tútu nagsaludsud datu Judyu kaggína nga nán da, “Nágan naya mepassingan mu kadakami nga nakas-kasdáaw wa mangipakammu nga atán turáy mu wa mangwa kadedi?” nán da.

¹⁹ Ay summungbát te Jesus nga nán na, “Gabbán nu idi ya Templo, ay ipasíkáad ku kammin ki tallu walgaw,” nán na.

²⁰ Ay nán manin datu Judyu kaggína, “Mapaanna! Ipasíkáad mu wala ka tallu walgaw, ay appát púlu se annam dagun da nga kinuwa!” nán da.

²¹ Ngamay tu templo nga nán na, ay tu baggi na kampela ngin nin. ²² Ay ittu tu gapu na nga kane lumtu kammin ne Jesus, ay nadamdám datu tù-tùgúdán na nga kinagi na yán. Ay ittu pe tun tu inangngurug da kadatu kinag-kagi na se datu nesúráat kiya bàbànan ne Dios.

²³ Ay kitu kowad ne Jesus ka Jerusalem kitu piyasta nga Naglàtaw, ay adu datu nangurug kaggína gapu kadatu nepassingan na nga nakas-kasdáaw. ²⁴ Ngamay nu e Jesus ay akkan na nga nepiyár ya baggi na kaggída, ta ammu na ya lammát daya ngámin toláy. ²⁵ Akkan na nga masápul ya mangikagi kaggína kadaya lam-lamtan da, ta ammu na kampela ngin ngámin.

Tu naggamómán de Jesus se Nicodemo

3 Uwad isa nga Pariseo wa nagnágán ka Nicodemo, nga isa nga ap-apu datu Judyu. ² Ay nawe ka giyán ne Jesus kitu isa nga gabi, ay nán na kaggína, “Misturu, ammu mi nga isa ka nga misturu wa nebon ne Dios. Ta áwan oray iinna ya makepassingán kadaya nakas-kasdáaw, nu áwan ne Dios kaggína,” nán na.

³ Ay tútu sumungbát te Jesus kaggína, nga nán na, “Ikagì tutu wala kikaw ya kurug. Awan oray iinna ya málà kiya pangiturayán ne Dios nu akkan na maulis nga meanà pikam,” nán ne Jesus.

⁴ Ay tútu nán ne Nicodemo kaggína, “Mapaanna ya kaulis nga keanà naya nanàmán nin! Mabalín nád da magunag kammin kiya sinay naya ina na, se yala meanà manin?” nán na.

⁵Ay tútu, “Ikagi kikaw ya kurug,” nán ne Jesus kaggína. “Awan ya málà kiya pangiturayán ne Dios nu akkan na maulis nga meanà ki danum se kiya Ispiritu ne Dios,” nán na. ⁶“Ta daya meanà ki tolay, ay atán ya kinatutolay kaggída, ay daya meanà kiya Ispiritu, ay ya Ispiritu ne Dios ya atán kaggída kampela ngin nin. ⁷Akkan mu pagballà nu nán ku wa masápul meanà kayu manin. ⁸Ta oray nu akkan ta ammu nu mapaanna ya kàwaán naya meanà a maussi, ay màwa mà a kurug. Meárig kiya bal-báli, nga oray akkan ta ammu nu wà naya paggayatán na se pameyaggán na, ay magína ta mà nga mesal-saluysoy,” nán ne Jesus.

⁹Ay tútu sinaludsud manin ne Nicodemo, “Mapaanna ya kàwa nayán?” nán na. ¹⁰Ay tútu nán ne Jesus kaggína, “Inna!” nán na. “Isa ka nga misturu kídì Israel, ay taanna tura mu di maawátan yán ta!” nán na. ¹¹“Ikagi mi lugud kadakayu ya kurug. Kagiyan mi daya ammu mi se daya nasingan mi, ngamay akkan nu mà pà-pàgan daya ipakammu mi,” nán na. ¹²“Ibàbànan ku kadakayu daya mà-màwa kídì kalawagán ni, ay akkan nuda kur-kurugan, ay tu nád agpà in nu daya nailangítan na mà-màwa daya ikagiyán ku!” nán ne Jesus. ¹³“Ay áwan pikam ma nakangngay ka lángit nu di iyà ala nga nengágan da kitun ka An-anà Tolay, ta inumbet tà a gayát ka lángit,” nán na. ¹⁴“May nu mapaanna tu nangngibáyug tu Moses kitu sinan idaw kitun kitu ir-ir-er, ay màwa pe ya kebáyug ku,” nán na, ¹⁵“ta senu oray iinna ya mangurug kiyà, ay mepagbiyág ke Dios ka áwan panda,” nán ne Jesus ke Nicodemo.

¹⁶Ata gapu kiya abay pànang nga amminya ne Dios kadaya ngámin tolay, ay ittu ya nidde na ya sissa nga An-anà na, ta senu akkan na mesibna ke Dios oray iinna nga mangurug kaggína, nu di mepagbiyág kaggína ka áwan panda. ¹⁷Ata akkan wayya nebon ne Dios ya An-anà na nga magpabásul kadaya tolay, nu di mangalà kaggída. ¹⁸Ata akkan nin na mapabásul daya mangurug kaggína. Ngamay daya akkan mangurug, ay bílang napabásul da ngin, áta akkan da nga kinurug ya sissa nga An-anà ne Dios. ¹⁹Ay ittu idi ya pakabasúlán da. Inumbet tin kiya kalawagán ya nengágan ka Wada, may pì-piyán daya tolay ya gíbat may iya wada, áta nadakè daya kuk-kuwaan da. ²⁰Ata ngámin daya mangwa ka nadakè, ay akkan da mawe kiya wada, ta kalùsawan da, ta akkan da piyán nu mepassingan daya kuk-kuwaan da nga nadakè. ²¹Ngamay daya tolay ya napiya daya kuk-kuwaan da, ay ittu dayán daya mawe kiya wada, ta senu mepassingan nga umannúgut ki piyán ne Dios daya kuk-kuwaan da.

De Jesus se tu Juan

²² Ay nawe manin de Jesus se datu tù-tùgúdán na ka probinsiya Judea. Nagbayág da kannán, ta namaw-bawtisár da. ²³ Ay namaw-bawtisár pe tu Juan ka Enon nga adanni ka íli Salim, ta abay pe tu danum na. Ay naglalbet datu tolay nga makibawtisár kaggína, ²⁴ ta akkan da pikam ma nebólud tu Juan kitun.

²⁵ Ay datu tù-tùgúdán tu Juan, ay nakisuw-suwáy da kitu isa nga Judyu ka mepanggap kiya gagángay da nga magbaggu. ²⁶ Ay kane umbet kitu giyán tu Juan ay nán da, “Místuru, madamdám mu tu kabulun mu kitun ka panidmáng Jordan, tu nepakammum kadakami kitun? Mamaw-bawtisár pe yin, ay mawe ngámin daya tolay kaggína ngin,” nán da.

²⁷ Ay tútu summungbát tu Juan, “E Dios sala ya makidde kiya kabailán naya tolay,” nán na. “Daya màwa naya isa nga tolay, ay tittu daya netudin ne Dios kaggína. ²⁸ Dakayu mismu tu nakagína kitu inangngagì nga akkan iyà ya Cristo, ngamay nebon nà ala nge Dios nga maginunna nga mangipakammu kaggína,” nán na. ²⁹ “Ya mangatáwa ay aggína ya kapannán naya meatáwa. Iyà ay ummán nà ala kiya opun naya mangatáwa, nga maganggam ngala nu magína na ngin ya kagiyan naya mangatáwa. Ay ittu mà lugud díng na maganggam mà pà nang ngin. ³⁰ Ata aggína ya rabbang na nga meday-dáyaw, ay iyà ay masápul la mebaba ngà in,” nán tu Juan kadatu tù-tùgúdán na.

Ya naggayát ka lángit

³¹ Ay ya naggayát ka lángit, ay ittu ya kangatuwán se naturáy kiya ngámingámin. Ay ya gayát kídì kalawagán, ay ikalawagán kampela ngin nin, ay se daya mà-màwa kídì kalawagán daya makag-kagi na. ³² Kagiyan naya gayát ka lángit daya magína na se masingan na, ngamay bittì daya mangurug kiya ipakammu na. ³³ May daya ngámin mangurug kiya ipakammu na, ay ittu daya magkuna nga kurug daya kag-kagiyan ne Dios. ³⁴ Ta tu Nebon ne Dios, ay ipakammu na daya kag-kagiyan ne Dios ta kurug ga nealúbu na tutu wala ya Ispiritu na kaggína. ³⁵ Ata ya Ama, ay pà-pàgan na ya An-anà na. Túya ipiyár na ya ngámingámin kaggína. ³⁶ Ay díkod oray iinna ya mangurug kiya An-anà, ay biyágan ne Dios ka áwan

panda. Ay daya akkan na mangurug kiya An-anà na, ay akkan biyágan ne Dios ka áwan panda, nu di iya angngalùsaw ne Dios ya magun-ud da.

Tu naggamomán de Jesus se itu babay nga iSamaria

4 Ay nammuwán ne Jesus nga nagina datu Pariseo nga ad-adu win datu tolay na se datu nabaw-bawtisarán na may datu tolay tu Juan. ² May ya kinur-korugán na, ay akkan na e Jesus mismu tu mamaw-bawtisár, nu di datu tù-tùgúdán na ngala. ³ Ay kane ammu na nga nammuwán datu Pariseo da ngin, ay nagtálaw da ka Judea se da magulli kammin ka Galilea. ⁴ Ay akkan na mabalin na di da manalen ka probinsiya Samaria.

⁵ Ay tútu dummatang da ka Sicar, isa nga íli ka Samaria. Adanni kitúni tu lusà natu Jacob ba nepatáwid na kitun kitu Jose nga an-anà na. ⁶ Ay atán pikam pe tu bubun tu Jacob. Ay gapu ta nonawán ne Jesus kitu nagdal-dalen na, ay tútu nagtugaw kitu giyán tu bubun. Ay mangalintutúgu pe yin. ⁷⁻⁸ Ay díkod datu tù-tùgúdán na, ay nawe da kitu íli nga gumátang ka kanan da.

Ay kitu likud da, ay uwad inumbet ta magsàdu wa babay nga iSamaria. Ay nán ne Jesus kaggína, “Uminum ta mán!” nán na.

⁹ Ay sumungbát tu babay kaggína nga nán na, “Paanna! Ay Judyu ka mà, ay iSamaria ngà! Ay taanna tura ka makiinum kiyà!” nán natu babay, áta daya Judyu se daya iSamaria ay akkan da magkakatunúsán.

¹⁰ Ay nán ne Jesus nga summungbát kaggína, “Nu ammun kuma ngala ya pagkallà ne Dios kikaw, se ammun kuma pe nu iinna ngà a magáwag ka inuman ku kikaw, ay nagáwag ka kuma pe yin ka inuman mu kiyà, ay niddán taka kuma ngin ka danum ma mamagbiyág,” nán ne Jesus.

¹¹ Ay tútu nán natu babay kaggína, “Apu, áwan mu mà a ikkikirod, ay adallam idi ya bubun. Kawà na lugud ya pangalakkám kiya mamagbiyág ga danum?” nán na. ¹² “Natù-turáy ka kadi may tu Jacob nga apuapu mi? Aggína tu nangipatáwid kadakami kídi ya bubun nga agsàduwán na kitun, se datu annánà na ka inuman da, se datu áyam na,” nán tu babay.

¹³ Ay tútu nán ne Jesus nga summungbát, “Ngámin daya uminum kídi ya danum, ay mawwaw da kammin, ¹⁴ ngamay daya uminum kiya danum ma idde ku, ay akkan da magasikkinum min. Ata ya danum ma idde ku, ay magbalin ka ummán ka gabbuwà kiya unag da nga mamiyág kaggída ka áwan panda,” nán na.

¹⁵ Ay tútu nán natu babay kaggína, “Apu, iddán nà mán lugud kiyán na danum, ta senu akkan nà in na magasikkinum, sen akkan nà pe yin um-umbet kídi nga magsàdu,” nán na.

¹⁶ Ay tútu nán ne Jesus kaggína, “Mawe mu ayabán ya atáwam,” nán na.

¹⁷ Ay nán tu babay, “Awan ku mà atáwa,” nán na. Ay tútu nán ne Jesus kaggína, “Kurug ya nán mu wa áwan mu atáwa, ¹⁸áta namillimma ka ngin na nakiatáwa. Ay oray ya laláki nga atáwam kídi yin, ay akkan mu wa kurug ga atáwa. Ay díkod kurug mà ya nán mu,” nán na.

¹⁹ Ay nán natu babay, “Apu, ammu nga isa ka nga pagbàbànanan ne Dios,” nán na. ²⁰ Ay nán pikam tu babay, “Datu apuapu mi, ay idi ya bantay tu pagday-dayáwan da ke Dios kitun, ngamay dakayu wa Judyu, ay rán nu nán na tittu Jerusalem ya mabalin pagday-dayáwan ke Dios?” nán na.

²¹ Ay tútu nán ne Jesus kitu babay, “Kurugam idi ya kagiyan ku kikaw, nga tagay yin ya oras nga akkan nala kídi ya bantay onu kannán Jerusalem ya pagday-dayáwan daya tolay ke Dios nga Ama. ²² Dakayu wa iSamaria, ay akkan nu kurug ammu ya day-dayáwan nu. Ngamay dakami nga Judyu, ay am-ammu mi nu inna ya day-dayáwan mi, áta kadakami nga Judyu ya paggayatán naya angngisalákan ne Dios kada tolay. ²³ Ngamay umbet ya oras, ay atán kídi yin, nga ya panagday-dáyaw ke Dios, ay gapu ki Ispiritu na, se kiya kurug mepanggap kaggína. Ta ittu yán ya piyán ne Ama nga panagday-dáyaw daya magdáyaw kaggína. ²⁴ Ata e Dios ay Ispiritu, ay túya daya magday-dáyaw kaggína, ay mepagapu ki Ispiritu na, se ya kurug mepanggap kaggína ya panagday-dáyaw da.”

²⁵ Ay tútu nán tu babay kaggína, “Ammu a umbet ya Misáya nga nengágan ka Cristo. Ay nu umbet, ay ikagi na kadàtada ya ngámíngámin nin,” nán na.

²⁶ Ay tútu nán ne Jesus, “Iyà a makibàbànanán kikaw, ay iyà tunin,” nán na.

²⁷ Ay ittu pe yin tu nelalbet datu tù-tùgúdán na, ay pinagballà da, ta tura makibàbànanán ki isa nga babay. Ngamay áwan kaggída tu nakasaludsud kitu babay nu nágan natu masápul na. Ay áwan pe kaggída tu nakakuna ke Jesus ka, “Tura ka makiamomán kaggína?”

²⁸ Ay nebansi yala natu babay tu amutu na, se yala nawe kitu íli, ay se na nán kadatu tolay, ²⁹ “Umbet kayu, ta we nu sinnan ya tolay ya

nangikagi kiyà kadaya ngámíngámin na kinuw-kuwà. Akkan nád ittu idi ya Cristo,” nán na. ³⁰Ay tútu datu tolay kitu íli, ay nagkakáwe da kitu giyán ne Jesus.

³¹Ay kitu likud natu babay nga nawe kitu íli, ay nán datu tù-tùgúdán ne Jesus, “Misturu, mangán nin!” nán da.

³²Ngamay nán na, “Atán akakkanan ku kampela ngin nin na akkan nu am-ammu,” nán na kaggída.

³³Ay díkod tu win tu nagsisinnaludsud datu tù-tùgúdán na. “Inna nád naya nangidde ka kanan na?” nán da.

³⁴Ay tútu nán ne Jesus kaggída, “Ya bátug akakkanan ku, ay ya angngikurug ku kadaya piyán naya nangibon kiyà, se iya agtungpál ku kadaya ipàwa na.” ³⁵Ay se na nán manin, “Ay oray nu nán nu wa appát búlán pikam se yala nga aggagáni, ay ikagi ala kadakayu wa kappiyánan nu sin-sinnan daya tolay ya maglalbet, ta meárig da kadaya akkomanán nga nalútu win, nga annung da pe yin ya ganiyan. ³⁶Ay maganggam daya árig ga maggáni kadayán, ta makasuwa da ka mangurug kiyà a biyágan ku ka áwan panda. Ay mepaganggam pe tu árig nagtugnu kitu maggáni, ta nepakammu na tu bàbànan kaggída. ³⁷Ay díkod mammuwán na makurug tu makag-kagi nga nán na nga, ‘Ya magtugnu, ay sabáli kiya maggáni,’ ³⁸ta dakayu, ay pagganiyan takayu kadaya akkan nu wayya nga nagpasiyaán, ta sabáli tu árig nagtugnu, ay dakayu win da árig maggáni,” nán ne Jesus.

³⁹Ay díkod gapu kitu inangngagi natu babay kadatu kinag-kagi ne Jesus kaggína, ay adu datu nangurug ke Jesus kadatu iSamaria kitúni nga íli. ⁴⁰Ay kane makadatang datu tolay kitu giyán ne Jesus, ay gináput da pikam. Ay díkod nakaduwa pikam. ⁴¹Ay tútu adu manin datu nangurug kadatu netù-tùgud ne Jesus. ⁴²Ay tútu nán datu tolay kitu babay nga, “Akkan nala nga gapu kitu kinagim ya inangngurug mi, áta mismu nga dakami tutu wala ya nakagína kadatu kag-kagiyan na, ay díkod ammu mi nga aggína ya kurug ga nebon nga mamiyág kadàtada ngámin na tolay,” nán da.

Tu nammabílag ne Jesus kitu an-anà natu ap-apu

⁴³Kane makaduwa nge Jesus ka Samaria, ay nawe yin ka probinsiya Galilea. ⁴⁴Nán ne Jesus kitun na akkan na maday-dáyaw daya

pagbàbànanan ne Dios kadaya íli da kampela ngin nin. ⁴⁵Ay kane makadatang kadatu duddúma nga íli ka Galilea, ay inanggam datu umíli, ta nasingan da ngin ngámin datu kinuw-kuwa na kitu nepappan da nga nakipiyasta ka Jerusalem.

⁴⁶Ay nawe manin ne Jesus ka Cana, isa nga íli ka probinsiya Galilea, tu íli nga namagbalinán na kitu danum ka básì. Ay ka íli Capernaum, ay uwad magtakit ta laláki nga an-anà naya isa nga ap-apu ki gubirnu.

⁴⁷Ay kane magina natu ap-apu nga atán ne Jesus sin ka Galilea nga naggayát ka Judea, ay nawe ya makim-imallà kaggína nga umang kuma ka Capernaum, ta we na kuma pabilgan tu an-anà na nga magimmamátay.

⁴⁸May nán ne Jesus kaggína, “Tura kayu akkan mangurug kiyà ta, nu áwan na mepassingan kadakayu nga nakas-kasdáaw!” nán na.

⁴⁹Ay summungbát tu ap-apu nga nán na, “Apu, kalakkán nà agpà, ta mawe ta ki di na pikam katay natu an-anà ku,” nán na.

⁵⁰Ay díkod nán ne Jesus kaggína, “Mawe ka ngin, ta bumílag tu an-anà mu win,” nán na.

Ay kinurug natu ap-apu tu kinagi ne Jesus, ay tútu nawe yin. ⁵¹Ay kitu láwa na nga kowad kam natu ap-apu kitu dad-dalenán, ay nesabat na ngin datu asassu na. Ay nekagi da nga nabílag gin tu an-anà na.

⁵²Ay tútu sinaludsud na nu kannungay natu inanggayát natu an-anà na nga bummílag. Ay nán da, “Kitu balin agpapásu kagedamen tu nekippà natu dagáng na,” nán da. ⁵³Ay tútu nadamdám natu ap-apu nga ittu pe tun tu oras natu inangngagi ne Jesus kaggína nga nán na nga, “Bumílag tu an-anà mu win,” nán na. Ay ittu pe yin tu inangngurug da ngámin nin na tangabalay.

⁵⁴Ay díkod tu idi nga kinuwa ne Jesus ka Galilea kane gayát ka Judea, ay ittu ya mekaduwa nga nakas-kasdáaw wa kinuwa na.

Tu nammabílag ne Jesus kitu tolay kitu agdidigútán

5 Ay se yala nga nawe ye Jesus ka Jerusalem nga nakipiyasta ta piyasta da nga Judyu. ²Ay ka Jerusalem, kitu adanni kitu nengágan ka dad-dalenán daya karneru, ay uwad pe tu agdidigútán na pisung nga nengágan da ka Bet-zata kiya Hebreo nga aggúni. Napalebután ka limma nga báwi ³nga aggid-iddaán daya kúláp se daya pílay se daya magdapepe, ta pagin-indaggán da kiya isasgi natu danum. ⁴Ata nu duddúma, ay umbet

kanu ya isa nga anghel ne Apu Dios kitúni nga agdidigútán, ta pasgiyan na kanu tu danum. Ay ya munna nga sumarub kitu danum nu sumgi, ay maagásan ki oray nágan na nga sinakit. ⁵Ay uwad pe kadatun ya isa nga laláki nga tallu púlu se walu dagun na ngin na magtakit. ⁶Ay kane masingan nala ne Jesus tu tolay, ay nammuwán na ngin na nabayág gin na nepipidda kitúni. Ay nán na kaggína, “Piyán mu ya bumílag?” nán na.

⁷Ay summungbát tu tolay nga nán na, “Apu, áwan mà mangipisù kiyà kiya danum nu sumgi. Ay akkan nà pe ya makapsil kadaya duddúma,” nán na.

⁸Ay tútu nán ne Jesus kaggína, “Bumángun ka ngin, se mu alà ya abà mu, se ka la manalen,” nán na. ⁹Ay dágus sala nga bummílag kurug gin tu tolay. Ay inalà na tu abà na, ay se manalen nin. Ay tu nekàwa nedi, ay Sabado nga ittu tu algaw wa aggiimáng da. ¹⁰Ay ittu tu gapu na nga nán datu ap-apu datu Judyu kitu tolay ya napabílag, “Sabado ide na. Kannaw nga agtuwam ya abà mu,” nán da.

¹¹Ngamay sinungbátan nada nga nán na, “Tu tolay nga namabílag kiyà, ay nán na kiyà, ‘Alà mu ya abà mu, se ka la manalen,’ nán na kiyà,” nán na.

¹²Ay díkod sinaludsud da kaggína, “Inna nga tolay ya nagpálà kikaw kiya abà mu se namadalen kikaw?” nán da. ¹³Ngamay akkan am-ammu natu tolay nu iinna tu namabílag kaggína, ta nelingad de Jesus sin kadatu adu wa tolay ta nawe yin.

¹⁴Akkan nabayág, ay nasingan ne Jesus tu tolay kitu Templo, ay nán na kaggína, “Nabílag ka kurug gin! May akkan ka magbásul lin, ta get nu nasà-samnga ngin ya màwa manin kikaw,” nán na.

¹⁵Ay nawe yin tu tolay, ay se na we ibàbànán kadatu ap-apu datu Judyu nga e Jesus tu namabílag kaggína. ¹⁶Ay ittu win tu inangngagúra da ngin kaggína, ta Sabado tu namabílag na kitu tolay. ¹⁷Ay tútu summungbát te Jesus kaggída, “Awan laát naya Amà a magubra, ay ummán nà pe,” nán na. ¹⁸Ay ittu win tu naturun nin tu aggasippatay da kaggína, akkan nala gapu kitu inangwa na kitu kannaw kitu Sabado, nu di itu angngipáda na pe kiya baggi na ke Dios kitu nangngagi na nga Ama na nge Dios.

Ya turáy naya An-anà ne Dios

¹⁹ Ay nán pe ne Jesus kadatu ap-apu datu Judyu, “Ikagì kadakayu ya kurug. Iyà nga An-anà, ay áwan ku wa mabalin na kuwaan kampela ngin nin. Tittu daya masingan ku nga kuk-kuwaan naya Amà, áta oray nágan naya kuwaan naya Amà, ay ittu pe ya taldan ku wa An-anà na. ²⁰ Ata ya Amà, ay pà-pàgan nà nga An-anà na, ay túya ipassingan na kiyà ngámin daya kuk-kuwaan na. Ay nakas-kasdáaw pikam daya pepassingan na kiyà kadakayu, ta senu masdaáwan kayu,” nán na. ²¹ “Ata nu mapaanna ya ammaltu naya Amà kadaya natay, ay ummán pe kiyán ya ammiyág ku wa An-anà na kadaya piyán ku biyágan,” nán na. ²² “Ay ya Amà, ay akkan aggína ya mangukum kadaya tolay, ta netudin na kiyà ngámin ya mangukum kadaya ngámin tolay, ²³ ta senu dayáwan dà ngámin, ummán kiya agdáyaw da kiya Amà. Ay ya akkan na magdáyaw kiyà nga An-anà na, ay akkan na pe ya dayáwan ya Amà nga ittu ya nangibon kiyà,” nán ne Jesus.

²⁴ Ay se na nán pikam, “Gínán nu kod ya kagiyan ku. Nu iinna kadakayu ya manggína kiya kagiyan ku se mangurug kiya nangibon kiyà, ay biyágan ne Dios ka áwan panda. Ay akkan pabasúlan ne Dios sin, se akkan pe mesibna kaggína ngin, ta bílang nálà in kiya pakabiyágan na ka áwan panda,” nán na. ²⁵ “Ay ikagì kadakayu ya kurug. Ngámin tolay, ay árig da ya natay, ta sumibna da ke Dios. May kídì yin, oray nu iinna nga manggína se mangurug kiyà a An-anà ne Dios, ay mabiyág ka áwan panda. ²⁶ Ata ya Amà ya makidde ka biyág, ay ittu ya gapu na nga niddán nà ka pannakabalin ku nga mangidde pe ka biyág. ²⁷ Ay nidde na pe ngámin kiyà ya turáy ya mangukum, áta iyà tu nengágan da kitun ka An-anà Tolay,” nán na. ²⁸ “Akkan nu wa pagballà ya kagiyan ku, nga umbet ya oras nga ngámin daya atán kiya lúbù da, ay magina da ya únì. ²⁹ Ay lumawán da kadaya netamnán da. Ay lumtu se mabiyág ka áwan panda datu namáru wa tolay. Ay datu nadakè a tolay, ay lumtu da nga mapánis gapu kadatu kinuw-kuwa da nga nadakè,” nán ne Jesus.

³⁰ “Nu iyà kampela la ngin nin, ay áwan ku màwa. Nu mangukum mà, ay yán nala nga uray ne Dios ya kuwaan ku. Ay ittu ya gapu na nga áwan ku pagdudúmán kiya angngukum ku. Akkan daya piyán ku kampela ngin nin na kuwaan daya kuwaan ku nu di daya piyán naya nangibon kiyà,” nán ne Jesus.

Daya mangipakammu ke Jesus

³¹ “Ay nu iyà kampela ngin ya mangipakammu kadaya mepanggap kiyà, ay akkan na makurug daya kag-kagiyan ku,” nán ne Jesus. ³² “Ya Amà ya mangipakammu kadaya mepanggap kiyà. Ay ammù a kurug ngámin daya kagiyan na mepanggap kiyà,” nán na. ³³ “Nangibon kayu pe ka mawe manggìna kitu Juan nga ittu tu nagikagi kadatu ngámingámin na kurug mepanggap kiyà. ³⁴ Akkan ku nán yán ta kasapúlán ku ya tolay nga mangikagi kadaya kurug mepanggap kiyà. May ipadamdam ku wala datu kinag-kagi natu Juan, ta senu mangurug kayu kiyà, ay túya biyágan takayu,” nán na. ³⁵ “Ay tu Juan, ay árig na ya dílag ga gumatang se mangwada. Ay nakar-karu wala tu nagganggam nu kitu inangwada na kadakayu. ³⁶ Ngamay atán da pikam ma napi-piya ngam datu kinag-kagi natu Juan na pakammuwán nu kiya kinur-korugán mepanggap kiyà. Ata daya nakas-kasdáaw wa ipà-pàwa naya Amà kiyà, ay tu dayán daya mangipassingan na iyà ya kurug ga nebon ne Dios nga Amà. ³⁷ Ay ya Amà a nangibon kiyà, ay aggína mismu ya nangipakammu kiyà. May áwan nu wa magìna ki úni na se áwan nu masingan kaggína, ³⁸ ta akkan nu wa ikur-kurug ya bàbànan na, ay se akkan nu kur-kurugan nga iyà tu nebon na. ³⁹ Magbas-bása kayu peyang kadatu nesur-súrát ta bàbànan ne Dios, ta dálín nu nu ittu daya pakabiyágan nu peyang ka áwan panda. Ittu mà lugud dayán daya mangipakammu kadaya mepanggap kiyà. ⁴⁰ May oray pe yin nu mapakuna, ay tura kayu maddi mangurug kiyà, ta senu biyágan takayu!” nán ne Jesus.

⁴¹ “Akkan ku ittu sap-sapúlán ya agday-dáyaw daya tolay kiyà, ⁴² may ammù a daya duddúma kadakayu, ay áwan nu wa ammatag kurug ke Dios,” nán na, ⁴³ “ta oray inumbet tà a nebon naya Amà, ay akkan dà a kur-kurugan. May nu atán umbet ta magmasírib, oray akkan nebon naya Amà, ay tura mán kammin na ittu yán ya pà-pàgan nu! ⁴⁴ Magpipinnadáyaw kayu nga napádapáda, ay ilingling nu win ya ammatag naya sissa nga Dios kadakayu,” nán na. “Ay mapaanna lugud dín ya angngurug nu kiya ummán kiyán!” nán na.

⁴⁵ “Ay akkan nu nán na iyà ya magpabásul kadakayu kiya àráng naya Amà. Ta tu Moses, ay aggína ya magpabásul kadakayu nu isa ngalgaw. Ta maginnanáma kayu kiya angngalà ne Dios kadakayu gapu kiya amikurug nu kadaya sur-súrát tu Moses, may akkan nu mà kurug ga kur-kurugan

datun. ⁴⁶Ata nu kurug tutu wala ya angngurug nu kadatu sur-súrát na, ay kurugan dà kuma pe, áta ittu datu nangisurátan tu Moses kadaya mepanggap kiyà. ⁴⁷Ay nu akkan nu kurugan datu nesur-súrát tu Moses, ay mapaanna lugud pe ya angngurug nu kadaya kag-kagiyan ku!” nán ne Jesus.

Tu nammangán ne Jesus kadatu limma ríbu wa tolay

(Mat. 14:13-21; Mar. 6:30-44; Luc. 9:10-17)

6 Ay kane isa ngalgaw, ay nagbatta de Jesus se datu tù-tùgúdán na kitu abay ya pisung ka Galilea nga nengágan da ka Tiberias. ²Ay kummíwid datu adu wa tolay kaggída, ta nasingan da datu nakas-kasdáaw wa inangngágas ne Jesus kadatu magtatakit. ³Ay nanùdu de Jesus nga nawe kitu otun tu bantay se da la nagtutúgaw. ⁴Ay pad-padaldallan da pe yin tu Piyasta na Naglàtaw nga piyasta da nga Judyu.

⁵Ay kane din na malágib ne Jesus datu adu tutu wala nga tolay nga umbet kitu giyán na, ay nán na ke Felipe, “Kawà na nád ya pangalakkán tada ka umanáy ya sinápay nga ipakkán tada kadayán,” nán na. ⁶Ay nán na ngala tun ka pagsisímán na ke Felipe áta napadán na nga ammu win tu kuwaan na.

⁷Ay summungbát te Felipe, “Oray suwildu na isa tolay ki makadagun ya igátang tada ka sinápay ka kanan dayán, ay akkan na makaanáy,” nán na.

⁸Ay tútu nán ne Andres nga isa kadatu tù-tùgúdán na nga wagi ne Simon Pedro, ⁹“Atán isa nga bag-bagu kídi nga atán limma bukal nga sinápay na se duwa ngabgi ya sissida. Ngamay umanáy nád, kiya ummán kídi ya kaadu wa tolay!” nán na.

¹⁰Ay tútu nán ne Jesus kaggída, “Pagtugawan nu daya tolay,” nán na. Ay díkod pinagtugaw da ngámin datu tolay kitu nalawág ga kakadtán, ay limma ríbu tu dágudágup datu lalláki ngala. ¹¹Ay se yala inalà ne Jesus datu sinápay, ay se ya nagiyáman ke Dios, se na nekípát kadatu tolay. Ay páda na pe tu kinuwa na kadatu sissida. Ay niddán nada sigun kitu masápul da. ¹²Ay kane mabtug da ngámin nin, ay pinaùnud ne Jesus ngámin tu bunna datu tolay kadatu tù-tùgúdán na, ta senu áwan na madadál. ¹³Ay tu naùnud da nga bunna kitu limma nga sinápay, ay sangapúlu se duwa nga baki.

¹⁴ Ay kane masingan datu tolay kattoni tu nakas-kasdáaw wa kinuwa ne Jesus, ay nán da, “Aggína kurug tu pagbàbànanan ne Dios nga ibon na kídì kalawagán,” nán da ¹⁵ Ay kane mammuwán ne Jesus nga piyán datu tolay yin na pilítan na pagbalinan ka ári da, ay naglim-límut ta nawe, se la manùdu kitu bantay nga nagas-asissa.

Tu inannalen ne Jesus kitu útun danum

(Mat. 14:22-23; Mar. 6:45-52)

¹⁶ Ay kane gumídagídám min, ay tinumpát datu tù-tùgúdán ne Jesus kitu abay ya pisung. ¹⁷ Ay dummúlay da nga nawe ka Capernaum. Ay nagì-gìbat tin, may áwan pikam me Jesus kitu giyán da. ¹⁸ Kaggída nga magbatta, ay turán nala nga nagdaggat tu báli kitu pisung, ay dummadakkal pe datu bal-balnag. ¹⁹ Ay kane moli limma onu annam kilumitru tu kadayyu da ngin kitu dappit, ay nasingan da nge Jesus nga magdal-dalen kitu útun tu danum nga mameyag kitu biray da. Ay nagansing da tutu wala. ²⁰ Ngamay nán ne Jesus kaggída, “Akkan kayu wa magansing, ta iyà kam ide,” nán na kaggída. ²¹ Ay tútu naganggam da nga nangitakay kaggína kitu biray, ay tútu nakaru da ngin na dummatang kitu kapannán da.

Jesus ya árig akakkanan na mamagbiyág

²²⁻²³ Ay díkod kane kaláwa ngin, ay adu pikam datu tolay kitu nagkararágan ne Apu Jesus se kitu nanganán da ka sinápáy. Ay dalínán da nu uwad kam me Jesus, áta sissa tu ammu da nga biray ya nagbattanán datu tù-tùgúdán na, ay áwan da nga nasingan na nepagbatta ke Jesus kaggída, ta pab-pabeg da kampela ngin nin. Ay uwad da pe ya biray ya naggayát ka íli Tiberias nga dummung kitúni. ²⁴ Ay kane masingan datu tolay ya áwan ne Jesus se datu tù-tùgúdán na ngin, ay nagbiray da pe ya nawe nagsápul ke Jesus ka Capernaum.

²⁵ Ay kane mas mà datu tolay ye Jesus ka dammáng, ay sinaludsud da kaggína, “Misturu, kannungay naya nedaddatang mu kanedi,” nán da.

²⁶ Ngamay nán ne Jesus nga summungbát, “Kagiyan ku kadakayu ya kurug na. Iyà ya sap-sapúlan nu gapu ta nabtug kayu kitu sinápáy nga akkan gapu kitu inakasingan nu kadatu nakas-kasdáaw wa kinuw-kuwà,” nán na. ²⁷ “Akkan kayu wa makiránud kadaya akakkanan na madadál, nu

di kuma nga kadaya akkan madadál la akakkanan na mamiyág kadakayu ka áwan panda. Ay iyà ya makidde kadakayu kiyán na akakkanan, ta nepakammu ne Dios nga Amà nga iyà ya pakammuwan na kadayán, ta iyà tu nengágan da kitun ka An-anà Tolay,” nán na.

²⁸ Ay tútu nagsaludsud da kaggína, “Nágan daya masápul la kuwaan mi, ta senu màwa mi daya ipàwa ne Dios,” nán da.

²⁹ Ay nán ne Jesus nga summungbát kaggída, “Tu idi ya piyán ne Dios nga ipàwa kadakayu: Kurugan dà, ta iyà ya nebon na,” nán na.

³⁰ Ay tútu nán da kaggína, “Nágan lugud daya mepassingan mu wa nakas-kasdáaw kadakami, ta senu kurugan mika?” nán da. “Ay nágan pe daya màwám?” nán da. ³¹ “Datu apuapu tada, ay nangán da ka akakkanan na nengágan ka mána kitu ir-ir-er, áta nán natu nesúrát nga, ‘Pinangán nada ka akakkanan na gayát ka lángit,’ nán natu nesúrát,” nán da.

³² Ay nán manin ne Jesus kaggída, “Ikagì kadakayu ya kurug, akkan wayya nga tu Moses tu nangidde kadatu apuapu nu ka akakkanan na gayát ka lángit, nu di iya Amà. Ay aggína pe yin ya makidde kadakayu kiya kurug ga akakkanan na gayát ka lángit. ³³ Ata ya akakkanan na midde ne Dios nga gayát ka lángit, ay ittu ya inumbet ta mamiyág kadaya tolai,” nán na.

³⁴ Ay tútu nán da ngin kaggína, “Apu, iddán nakami mán lugud peyang ngin kiya ummán kiyán na akakkanan,” nán da.

³⁵ Ay tútu nán ne Jesus kaggída, “Iyà ya árig ga akakkanan na mamagbiyág. Oray iinna ya makiapu kiyà, ay árig akkan nin mabisin, ay se oray iinna ya mangurug kiyà, ay árig akkan pe yin na magasikkinum,” nán na kaggída. ³⁶ “Ngamay nán ku mà kammala kadakayu win kitun nga oray nu nasingan dà in, ay di dà mà pikam kurugan,” nán na. ³⁷ “Ngamay daya ngámin na ipakin-kuwa naya Amà kiyà, ay ittu dayán daya umbet kiyà, ay ngámin dayán na umbet kiyà, ay akkan kuda wayya pataláwan. ³⁸ Ata akkan nà wayya nga inumbet kídì kalawagán nga gayát ka lángit nga mangwa kampela ngin nin kadaya piyán ku, nu di daya piyán kampela ngin nin naya nangibon kiyà,” nán na. ³⁹ “Ay ya piyán na, ay áwan ku wa mewágà kadaya nepakin-kuwa na kiyà, nu di kuda nga paltuwan kammin kiya kamuddiyánan na algaw. ⁴⁰ Ya piyán kurug naya Amà, ay biyágan ku peyang ka áwan panda daya ngámíngámin na makammu se mangurug kiyà a An-anà na, ay se paltuwan kuda kammin pe kiya kamuddiyánan na algaw,” nán ne Jesus.

⁴¹ Ay gapu kitu inangnguna na nga aggína ya akakkanan na mamagbiyág ga inumbet gayát ka lángit, ay ittu tu nanggayatán datu Judyu wa magur-urímam nga nán da, ⁴² “Di mà e Jesus yán nga an-anà de Jose se Maria? Ay am-ammu tada mà dayán!” nán da. “Ay taanna tura na nán nga inumbet nga gayát ka lángit!” nán da.

⁴³ Ay tútu nán ne Jesus kaggída, “Akkan kayu magur-urímam,” nán na. ⁴⁴ “Awan ya umbet makiapu kiyà nu akkan ya Amà a nangibon kiyà ya mangayáb kaggína, ay paltuwan ku se biyágan ku kiya kamuddiyánan na algaw,” nán na. ⁴⁵ “Ata atán tu nesúrát datu pagbàbànanan ne Dios kitun nga nán na, ‘Ngámin tolay ay tùgúdán ne Dios da,’ nán da. Ay ngámin lugud daya natùgúdán naya Amà, ay ittu dayán daya umbet kiyà. ⁴⁶ Ngamay akkan ku wa nán na atán nakasingan ke Ama, áta iyà ala nga An-anà ne Dios ya nakasingan kaggína. ⁴⁷ Kagiyan ku kadakayu nga, oray iinna ya mangurug kiyà, ay biyágan ne Dios ka áwan panda. ⁴⁸ Ta iyà ya akakkanan na mamagbiyág. ⁴⁹ Datu apuapu nu, oray nangán da kitu akakkanan na nengágan ka mána kitu ir-ir-er, ay natay da kammala. ⁵⁰ Ngamay ya mangán kiya árig akakkanan na gayát ka lángit, ay akkan nin na mataatay. ⁵¹ Ay iyà ya mamagbiyág ga akakkanan na naggayát ka lángit. Ay oray iinna ya makakkán kídí ya akakkanan, ay magbiyág ka áwan panda. Ay ya baggi ya akakkanan na idde ku. Idde ku la, ta senu mabiyág daya tolay,” nán na.

⁵² Ay díkod ittu win tu nagsuw-suwáy datu Judyu, ta, “Paannán nád nayán na tolay ya mangipakkán kiya baggi na kadàtada?” nán datu duddúma.

⁵³ Ay díkod, tútu nán manin ne Jesus kaggída, “Gínán nu idi ya kagiyan ku kadakayu. Nu akkan kayu mangán kiya baggi naya nengágan da kitun ka An-anà Tolay se uminum kiya dága na, ay kurug ga akkan kayu wa mabiyág. ⁵⁴ Ata ya mangán kiya baggi se uminum kiya dágà, ay biyágan ne Dios ka áwan panda, ay paltuwan ku kammin nu iya kamuddiyánan na algaw,” nán ne Jesus. ⁵⁵ “Ata ya baggi ku, ay kurug ga akakkanan, se ya dágà, ay kurug ga ì-inuman,” nán na. ⁵⁶ “Ay ya mangán kiya baggi ku se iya uminum kiya dágà, ay umannúgut peyang ngin kiyà. Ay iyà, ay atán nà peyang pe yin kaggína,” nán na. ⁵⁷ “Ta marammiyág ya Amà a nangibon kiyà, ay túya marammiyág gà pe ya ummán kaggína. Ay díkod ya mangán kiyà, ay mabiyág pe, áta biyágan ku,” nán na. “Mabiyág gà gapu ke Amà nga sibbiyág nga nangibon kiyà. Ay ummán pe oray iinna ya

mangán kiyà ay mabiyág pe gapu kiyà. ⁵⁸ Ta iyà ya kurug ga akakkanan na naggayát ka lánɡit, nga akkan ummán kitu mána nga oray kinnán datu apuapu tada, ay natay da kammala. Ngamay ya mangán kídi nga akakkanan, ay mabiyág ka áwan panda,” nán na.

⁵⁹ Ay ittu ngámin dedi datu nesur-súru ne Jesus kitu sinagoga ka Capernaum.

Daya bàbànan nga pakabiyáɡan ka áwan panda

⁶⁰ Ay kane magina datu tolay tu kinag-kagi na, ay adu kaggída tu nagkuna nga, “Akkan ta kid maawátan daya kag-kagiyan na, ay se áwan kid da mangurug kadayán,” nán da.

⁶¹ Ngamay ammu ne Jesus nga lùsawan datu tolay na tu kinagi na, ay tútu nán na kaggída, “Nadakè ya uray nu gapu la kitu kinagi?” nán na. ⁶² “Ay tu nád agpà in, nu tura dà ala nga sisínán na nengáɡan da kitun ka An-anà Tolay nga magulli kammin kitu naggayatán ku!” nán na. ⁶³ “Ya Ispiritu ne Dios sala ya makidde kiya kurug ga pakabiyáɡan nu, ay daya tolay yala, ay áwan da nga mabà-baal ka panggap kiyán. Ay datu nekag-kagi kadakayu, ay gayát da kiya Ispiritu ne Dios, ay ittu dayán daya pakabiyáɡan nu, nu kurugan nu,” nán na. ⁶⁴ “May atán da kadakayu ya akkan mangurug,” nán ne Jesus, áta napadán na ammu na datu akkan mangurug kaggína, se ammu na pe tu mamatiliw kaggína kadatu kumalínga kaggína. ⁶⁵ Ay netul-túluy na nga nán na, “Ittu ya gapu naya nangngikagi kadakayu nga áwan umbet kiyà nu akkan ittu pe ya piyán naya Amà,” nán na.

⁶⁶ Ay ittu win tu adu kadatu tolay na tu nagtatálaw, ay se akkan da ngin na nebul-bulun kaggína. ⁶⁷ Ay tútu nán ne Jesus pe yin kadatu sangapúlu se duwa nga tù-tùɡúdán na, “Ay dakayu, piyán nu nád pe yin ya magtálaw?” nán na.

⁶⁸ Ay tútu summungbát te Simon Pedro, “Apu, iinna nád pikam mala ya sabáli kapannán mi, ay ikaw wala ya makekagi kadaya pakabiyáɡan mi ka áwan panda?” nán na. ⁶⁹ “Ay ittu ya inangngurug mi, áta nammuwán mi yin na ikaw ya An-anà ne Dios,” nán ne Pedro kaggína.

⁷⁰ Ay summungbát manin ne Jesus kaggína nga nán na, “Iyà ya nagpíli kadakayu wa sangapúlu se duwa, may atán isa kadakayu nga nasairuwán,” nán na. ⁷¹ Ay tu Judas nga an-anà ne Simon Iscariot tu nán na, áta aggína

ya mamatiliw kaggína, oray isa kam pe kadatu sangapúlu se duwa nga tù-tùgúdán na.

Nge Jesus se datu wawwági na

7 Ay kane din na mà mud ne Jesus nga asippatayan datu ap-apu datu Judyu ka Jerusalem, ay akkan nala ngin na nawe ka probinsiya Judea. Nagdàdàdà ala ka probinsiya Galilea.

²Ay tagay pe yin tu piyasta datu Judyu nga nengágan da ka Piyasta nga Agbáwi. ³Ay datu wawwági ne Jesus, ay nán da kaggína, “Magtálaw ka ngin kídí Galilea, ta mawe ka ka Judea, ta senu masingan pe daya tolay mu kannán daya nakas-kasdáaw wa kuk-kuwaan mu,” nán da. ⁴“Ata nu piyán mu nga magdin-dinnámag ka, ay akkan ka kuma mag-agyán nala kídí bittì a íli. Mawe ka kadaya abay ya íli, ta senu mammuwán ngámin daya tolay daya nakas-kasdáaw wa kuk-kuwaan mu. Túya napiya nu mepakammu kiya ngámin kalawagán,” nán da. ⁵Ata oray datu wawwági ne Jesus, ay akkan da nangurug kaggína.

⁶Ay tútu nán ne Jesus kaggída, “Akkan pikam ma ittu ya wè agpassingan ka Jerusalem. Napiya kadakayu, ta panda ngala,” nán na, ⁷“ta áwan mangagúra kadakayu kídí ya kalawagán. Ngamay nu iyà, ay kaguráan dà, gapu kiya angngagì kaggída nga nadakè daya kuk-kuwaan da,” nán na. ⁸“Dakayu wala ya mawe makipiyasta, ta akkan nà pikam ma makakíwid, áta akkan pikam ittu idi ya agpakammù tutu wala,” nán na kadatu wawwági na. ⁹Ay tútu nagbabansi pikam ka Galilea.

Tu nepappan ne Jesus kitu Piyasta nga Angwa da ka Báwi

¹⁰Ay kane likud datu wawwági ne Jesus nga nawe nakipiyasta, ay naglim-límut pe yin na gummunud kaggída nga nawe ka Jerusalem. ¹¹Ay datu ap-apu datu Judyu, ay sap-sapúlan da nge Jesus kitu pagpiyastaán, “Kawà nád tu giyán na,” nán da.

¹²Ay díkod datu adu wa tolay ka Jerusalem, ay adu datu kag-kagiyan da ka panggap ke Jesus. Ay nán datu duddúma, “Namáru tun na tolay,” nán da. May datu duddúma, ay, “Akkan,” nán da, “ta ial-alíláw na daya

tolay,” nán da. ¹³Ngamay near-aratát da ngala datu kag-kagiyan da, ta magansing da kadatu ap-apu datu Judyu.

¹⁴Ay kane tagay yin magábà tu piyasta ngin, ay nawe ye Jesus nga nagtùgud kitu Templo. ¹⁵Ay nasdaáwan pà nang datu Judyu nga nán da, “Ná gan nád naya naggayatán naya sir-sírib nayán na tolai, ay akkan mà wayya nga nagis-iskul kanedi?” nán da.

¹⁶Ay kane magina ne Jesus tun, ay sinungbátan nada nga nán na, “Ya itùgud ku, ay akkan wayya nga gayát kiyà kampela ngin nin, nu di gayát kampela ke Dios sin nga ittu ya nangibon kiyà,” nán na. ¹⁷“Ya tolai nga maminya nga mangwa kadaya piyán ne Dios, ay mammuwán na nu daya isur-súrù ay gayát da ke Dios onu gayát da kampela ngin nin kiyà,” nán na. ¹⁸“Ta ya tolai nga daya ammu na kampela ngin nin daya isur-súru na, ay ya pakedayáwan na kampela ngin nin ya sap-sapúlan na, ngamay ya tolai nga ya pakedayáwan naya nangibon kaggína ya lam-lamtan na, ay ittu yán ya kurug, ay se áwan na nga agbus-busid,” nán na.

¹⁹Ay nán na manin kaggída, “Tu Moses tu nangikagi kadakayu kitu lintag kitun, may áwan nala isa kadakayu ya mangurug, ta tura dà asippatayan!” nán ne Jesus.

²⁰Ay tútu summungbát datu tolai, “Magallut ka ta!” nán da. “Ta iinna mà pe ya magas-asippatay kikaw ta!” nán da.

²¹Ngamay nán ne Jesus kaggída, “Nangwa ngà ka nakas-kasdáaw, ay nasdaáwan kayu ngámin. ²²Nebílin tu Moses nga magpakúgit kayu. (May akkan na kurug ga itu Moses tu makin-bílin, nu di datu in-inagkona na.) Ay mangúgit kayu pe oray Sabado. ²³Ay nu annung nu ya mangúgit ki algaw na Sabado ka angngikurug nu kitu lintag tu Moses, ay tura dà lugud lùsawan ka mepanggap kiya inammabílag ku kiya isa nga tolai ki Sabado!” nán na. ²⁴“Akkan kayu kod da tagapab-pabásul gapu kadaya mas-asingan nu wala, may lam-lamtan nu wala nga kappiyánan ya kinur-korugán na,” nán ne Jesus.

Tu aggur-urímam datu tolai ka panggap ke Jesus

²⁵Ay datu duddúma nga tolai ka Jerusalem, ay nán da nga, “Di mà ittu idi tu tolai ya as-asippatayan da?” nán da. ²⁶“Ay tura lugud áwan magsungbát kadaya kag-kagiyan na, oray kagiyan na kiya àráng ngámin

---

7:21 Tu nangágas na kitu tolai kitu Sabado ka 5:1-18 ya nán na kídí.

daya tolay? Kurugan da nád pe yin nga aggína ya kurug ga Nebon ne Dios?” nán da. ²⁷“Ngamay akkan kid, ta nu umbet ya Ibon ne Dios, ay áwan kanu wa makammu kiya paggayatán na. Ay nu iyán na tolay, ay ammu tada mà ya naggayatán na,” nán da.

²⁸Ay se la nawe ye Jesus nga nangisúru kitu Templo, ay nán na ka naggat, “Nán nu nga am-ammu dà, ay se am-ammu nu pe ya íli. Ngamay kagiyán ku kadakayu nga akkan ku wa inurauray yala ya inumbet, áta atán nangibon kiyà, ay aggína ya kurug ga naggayatán ku. Ngamay akkan nu am-ammu nu iinna,” nán na. ²⁹“Ngamay nu iyà, ay ammu, ta gayát tà ka giyán na, ay aggína ya nangibon kiyà,” nán na.

³⁰Ay kane makagi na datun, ay atán dà tolay ya maminya nga maniliw tutu wala kaggína ngin. Ngamay áwan mà kam ya nanugkam kaggína, ta akkan pikam ittu tu oras na. ³¹Ay oray mán nu mapakuna, ay adu kadatu tolay tu nangurug kaggína nga nán da, “Nu umbet ya Cristo, ay áwan na ngin màwa nga nakas-kasdáaw may daya kinuw-kuwa nayán na tolay!” nán da.

Tu nangngipàrob datu Pariseo kadatu guwardiya nga maniliw ke Jesus

³²Ay nagína datu Pariseo tu agbàbàrán datu tolay ka mepanggap ke Jesus. Ay tútu datu Pariseo se datu ap-apu datu pappádi, ay nebon da datu guwardiya kitu Templo nga mawe maniliw ke Jesus.

³³Ngamay nán ne Jesus, “Mebul-bulun nà pikam kadakayu ka makaru wala, ay se yà ala nga magulli ka giyán naya nangibon kiyà,” nán na.

³⁴“Nu likud ku nga mawe, ay sap-sapúlan dà, may akkan dà a masmà. Ay se kiya giyán kun, ay akkan kayu wa makappan,” nán na.

³⁵Ay tútu datu ap-apu datu Judyu, ay nán da kitu isaisa kaggída, “Kawà na nád ya kapannán nayán nga akkan tada nga masmà! Mawe nád magtùgud kadatu akkan Judyu kadatu íli da nga napannán datu kapáda tada nga Judyu?” nán da. ³⁶“Nágan nád naya piyán na nga kagiyán kiya inagkuna na nga sap-sapúlan tada, may akkan tada nga masmà, ay se akkan tada nga makappan kiya giyán na?” nán da.

Ya danum ma mamagbiyág

³⁷ Ay tu algaw nga pamalinán nату piyasta, ay ittu tu kapàgán pà nang. Ay kitun na algaw, ay nagsíkád de Jesus nga atán kitu unag Templo, ay se yala nagúni ka naggat nga nán na, “Oray inna nga magasikkinum, ay umbet kiyà, ta penuman ku,” nán na. ³⁸ “Ata nán nату nesúrát kitun na, ‘Oray iinna ya mangurug kiyà, ay ummán ka atán gumbuwà a danum kiya unag na nga mamiyág kaggína, ay se magáyus pe nga maggayát kaggína,’” nán na. ³⁹ Ay yán na kinagi ne Jesus, ay mepanggap kam kiya Ispiritu ne Dios nga ittu ya mealúbu kadaya mangurug kaggína. Ngamay gapu ta akkan pikam ma nakapagulli ye Jesus ka lángit, ay akkan da pikam ma naalubuwán kiya Ispiritu ne Dios.

Tu inagsuw-suwáy datu tolay panggap ke Jesus

⁴⁰ Ay datu duddúma nga nakagína kitu kinagi ne Jesus, ay nán da, “Kurug ga aggína ngin tu ibon ne Dios nga pagbàbànanan na,” nán da.

⁴¹ Ngamay datu duddúma, ay nán da, “Aggína ngin ya Ibon ne Dios nga ittu ya Cristo,” nán da.

Ngamay uwad da nga nagkuna nga, “Wayya ngala nga Galilea ya paggayatán naya Cristo!” nán da. ⁴² “Atán mà ya nesúrát nga meanà ya Cristo kadaya gakagaka nату David, ay meanà pe ka Betlehem nga íli nату David,” nán da. ⁴³ Ay díkod nagsisibna ngin tu uray da ka mepanggap ke Jesus. ⁴⁴ Ay piyán datu duddúma ngin na tiliwan, ngamay áwan nala isa nga manugkam kaggína.

⁴⁵ Ay díkod nagulli kammin datu guwardiya kitu Templo kitu giyán datu Pariseo se datu ap-apu datu pappádi nga áwan da nga natiliw. Ay díkod sinaludsud da kaggída nga nán da, “Taanna tura nu akkan tiniliw?” nán da. ⁴⁶ Ay summungbát datu guwardiya nga nán da, “Awan mi pikam nagína nga aggun-úni nga ummán kaggína,” nán da.

⁴⁷ Ay tútu nán datu Pariseo kaggída, “Nealflaw nakayu agpà pe yin ta!” nán da. ⁴⁸ “Awan mà ala isa kadakami ya ap-apu se Pariseo ya mangurug kaggína,” nán da. ⁴⁹ “Ngamay adu kadaya tolay ya mangurug kaggína, ta dí da maawátan datu nesur-súrát nату Moses, ay tu dayán daya mapánis,” nán da.

⁵⁰Ay tu isa kadatun na Pariseo, ay e Nicodemo. Aggína tu nawe ya nakiamomán ke Jesus kitun. Ay nán na kaggída, ⁵¹“Nu surútan tada ya lintag tada, ay akkan tada mabalin na pabasúlan ya isa nga tolay, nu akkan tada pikam nammuwán se nagina nu nágan daya kurug ga kuk-kuwaan na,” nán na kaggída.

⁵²Ay tútu sinungbátan da. “IGalilea ka pe ta! Kappiyánan mu kod nga bas-basáan datu lib-libru, may áwan kurug ga maggayát ka Galilea nga pagbàbànanan ne Dios,” nán datu Pariseo se datu ap-apu datu pappádi ke Nicodemo. ⁵³Ay se da la nga nagkakáwe yin ka babalay da.

Tu babay ya nakidaládag

8 Ay kane magkakáwe datu tolay kadatu babalay da ngin, ay nanùdu pe yin ne Jesus kitu bantay Olíbo.

²Ay gummabi nga nagulli kammin kitu Templo. Ay inaribungbong ngámin datu tolay. Ay tútu nagtutúgaw win na nangisúru kaggída.

³Ay kane daddán nin, ay atán nin datu Pariseo se datu magtù-tùgud ki lintag nga nangilbet kitu babay nga nadànganán na makidaládag. Ay kane mippa da kitu àráng da ngámin, ⁴ay nán da ke Jesus, “Misturu, idi ya babay, ay nadànganán na makidaládag,” nán da. ⁵“Ay ya bílin naya lintag tu Moses, ay masápul la matùtoán ya ummán kiyán na babay. Paanna mà ya nán mu kiyán?” nán da ke Jesus. ⁶Ngamay nán da la tun ka pagsisímán da kaggína, ta senu atán ya pangidarumán da kaggína.

Ngamay nagùmà e Jesus, ay se yala nagsúrát kitu lusà. Ay tu intutuldu na tu pinagsúrát na. ⁷Ay gapu ta uliulissan da tu saludsud da, ay tútu ginumnikát te Jesus se na nán kaggída, “Nu iinna kadakayu ya áwan bas-básul, ay ittu ya munna nga manùtò kídi nga babay,” nán na kaggída.

⁸Ay se yala nga nagtugaw kammin se magsur-súrát kammin kitu lusà.

⁹Ay kane magina datu Pariseo tu kinagi na, ay nasid-siddedut da nga nagtatálaw. Nagin-inunna datu pangmanàman da. Ay díkod dudduwa de Jesus nga nabansi se itu babay ya magsisíkad kitu àráng na.

¹⁰Ay linángad ne Jesus, se na nán kaggína, “Wà na giyán da ngin. Awan kam nanùtò kikaw?” nán na.

¹¹“Awan, Apu,” nán na nga summungbát.

“Akkan taka pe panísan,” nán ne Jesus kitu babay. “Mawe ka lugud din, may akkan ka ngin na magbásul,” nán na.

E Jesus ya árig dílag kídi kalawagán

¹² Ay nagbàbànan manin ne Jesus kitu Templo nga nán na, “Iyà ya árig dílag kídi kalawagán, ta ya mebulun kiyà, ay árig mawàdaran kiya wada nga mamagbiyág, ay se árig ga akkan nin na magadámag,” nán na.

¹³ Ay tútu nán datu Pariseo kaggína, “Ikaw kampela ngin nin ya mangibàbànan kiya mepanggap kikaw, ay akkan na makurug daya kag-kagiyam,” nán da.

¹⁴⁻¹⁸ Ay summungbát te Jesus nga nán na, “Oray nu iyà kampela ngin nin ya mangibàbànan ki mepanggap kiyà, ay kurug daya kag-kagiyam ku. Ata kurug ga atán kiya lintag nu, nga nu maggaddù ya duwa nga magsistígu, ay makurug ya kagiyam da. Ay duwa kami lugud, ta ibàbànan ku ya mepanggap kiyà, ay se ya Amà pe, ay ipakammu nà pe,” nán ne Jesus. “Dakayu, ay akkan nu wa ammu ya naggayatán ku se iya pagulliyán ku. May iyà, ay ammù. Akkan dà am-ammu, may pabasúlan dà ala gapu kadaya gagángay nu wa tolay. May nu iyà, ay áwan ku pabasúlan. Ay oray pe yin nu pabasúlan takayu, ay kurug ya ipabásul ku, ta akkan nà wayya nga sissa, áta duwa kami se iya Amà a nangibon kiyà,” nán na.

¹⁹ Ay tútu nagsaludsud da nga nán da, “Wà giyán naya Amám ta?” nán da.

May nán ne Jesus, “Akkan dà am-ammu, se akkan nu pe ya am-ammu ya Amà. Ata nu am-ammu dà, ay ammu nu kuma pe ya Amà,” nán na.

²⁰ Ay nesúru ne Jesus ngámin dedi kitu dannu kitu aggipayán da ka pirà kitu Templo. Ngamay áwan na naniliw kaggína, áta akkan pikam ittu tu oras na.

Ya akkan da akangngay kiya kapannán ne Jesus

²¹ Ay nán manin ne Jesus kaggída, “Nu mawe yà, ay sap-sapúlan dà. May akkan kayu wa makappan kiya kapannán ku, ay matay kayu nga sibbabásul,” nán na.

²² Ay tútu nán datu ap-apu datu Judyu, “Magpattal nád? Ta tura na nán na akkan tada nga makappan kiya kapannán na,” nán da.

²³ Ay se manin nán ne Jesus kaggída, “Dakayu, ay ikalawagán kayu. Iyà, ay ilángit tà. Daya ikalawagán na mà-màwa daya pà-pàgan nu, ngamay iyà ay akkan,” nán na. ²⁴ “Kinagi ku kadakayu nga matay kayu

wa sibbabásul. Ay nu akkan kayu wa mangurug nga iyà ya Nebon ne Dios, ay kurug ga matay kayu nga sibbabásul,” nán na.

²⁵ Ay tútu nagsaludsud da kaggína nga nán da, “Iin ka kurug ta?” nán da.

Ay summungbát te Jesus nga nán na, “Nakagì mà kadakayu win. Oray kitu inanggayát ku wa nangisur-súru ka panda kídì, ay ittu pikam ya kag-kagiyan ku kadakayu. ²⁶ Ay adu kuma daya ikag-kagi ku mepanggap kadakayu, se adu pe daya tug-tugiban ku, may daya magì-gìna ku kiya nangibon kiyà daya ilaw-lawág ku wala kadaya ngámin toláy, ta ittu daya kurug,” nán na.

²⁷ Ngamay akkan da nga naawátan nga e Dios nga Ama na tu nán na. ²⁸ Ay díkod nán ne Jesus manin kaggída, “Ay nu mebáyug dà nga nengágan da kitun ka An-anà Toláy, ay ittu ya akammu nu win nga iyà ya Nebon ne Dios. Ay mammuwán nu pe nga áwan ku wa kinagi nga uray ku kampela ngin, nu di tittu wala daya pekagi naya Amà kiyà daya kag-kagiyan ku,” nán na. ²⁹ “Ay abul-bulunan nà peyang ya nangibon kiyà. Ay akkan nà a pagdudoray, áta tittu wala daya pagangammán na daya kuwaan ku,” nán ne Jesus.

³⁰ Ay kaggína nga mangag-kagi kadedi, ay adu datu nangurug kaggína.

Ya angngikurug da ke Sairu

³¹ Ay se la nán ne Jesus kadatu Judyu wa mangurug kaggína, “Nu kurugan nu peyang daya kag-kagiyan ku, ay dakayu daya kurug ga toláy ku,” nán na. ³² “Ay mammuwán nu ya kinakur-korugán na mepanggap kiyà, ay ittu pe yán ya mangwaya kadakayu,” nán na.

³³ Ay tútu nán datu akkan mangurug kaggína, “Gakagaka nakami tu Abraham, ay díkod oray nágan na, ay áwan pikam ma nakaasassu kadakami,” nán da. “Ay tura mu nán na mawayaán kami yin nu kuwa!” nán da.

³⁴ Ay tútu nán manin ne Jesus kaggída, “Ikagì ya kurug kadakayu, nga oray iinna ya makabásul, ay tu dayán daya bíláng asassu naya básul,” nán na.

³⁵ “Ay daya magasassu wala, ay akkan da magdadágat kiya pagasassuwán da. May ya an-anà naya makin-balay, ay ittu ya akkobung na peyapeyang

ka áwan panda. ³⁶ Ay díkod nu wayaán nakayu ya An-anà ne Dios, ay kurug ga mawayaán kayun,” nán na.

³⁷ “Ammù a gakagaka nakayu kurug tu Abraham, may oray nu ummán kiyán, ay as-asippatayan dà kammala, áta akkan napatag kadakayu daya kag-kagiyan ku,” nán na. ³⁸ “Ikagì ala kadakayu daya pekagi naya Amà kiyà. Ay ummán kayu pe; kuwaan nu pe yala daya ipàwa naya ama nu,” nán ne Jesus kadatu Judyu.

³⁹ Ay tútu nán da ke Jesus, “Abraham ya kurug ga apuapu mi,” nán da.

Ay tútu nán ne Jesus kaggída, “Nu kurug ga gakagaka nakayu tu Abraham, ay tura nu lugud akkan taldan datu kinuw-kuwa na,” nán na. ⁴⁰ “May tura dà mán kammin nin na asippatayan! Ay daya kurug nga naginà ke Dios daya ikagiyán ku. Ay áwan na ummán kiyán na kuk-kuwaan natu Abraham!” nán na. ⁴¹ “May daya kuk-kuwaan naya ama nu, ay ittu kammin pe daya kuk-kuwaan nu,” nán na kaggída.

Ay tútu nán da manin, “Akkan kami árig tabuwang. Sissa mà ya amaan mi. E Dios mà ala ya ama mi,” nán da.

⁴² Ay díkod nán ne Jesus kaggída, “Ay nu kurug nga e Dios ya Ama nu, ay pàgan dà kuma pe, áta atán nà in na naggayát kaggína. Ta akkan ku uray kampela ngin ya nelalbet ku, nu di nà a nebon ne Dios. ⁴³ Ay taanna tura nu di maawátan daya ikag-kagì kadakayu ta!” nán na. “Ò, áta lùsawan nu kurugan daya kag-kagiyan ku, ⁴⁴ áta ya amaan nu ay e Sairu, ay túya piyán nu pe kuwaan daya pàwa na. Maragpatay kammala ngin nin, naggayát kitun kam ka panda kídi. Ay áwan kammala pe yin na kur-kurug kadaya kag-kagiyan na, ta gangay na ya magbusibusid. Ay díkod aggína ya paggayatán ngámin daya busid, ta maragbusid lugud,” nán na. ⁴⁵ “Ay ittu ya gapu na nga akkan kayu wa mangur-kurug, oray nu ikagì kadakayu ya kurug. ⁴⁶ Ay áwan makekagi nga nagbásul là, ta áwan ku wa bas-básul. May oray kagiyan ku ya kurug, ay tura dà akkan kur-kurugan!” nán na. ⁴⁷ “Ay daya annánà ne Dios, ay ginaan da daya bàbànan ne Dios kaggída. May ya gapu na nga akkan nu ginaan daya bàbànan ne Dios, ay gapu ta akkan nakayu wa annánà,” nán ne Jesus kadatu tolay.

8:36 Wayaán nada kiya angngasassu naya panagbas-básul. **8:39** ‘Ama’ ki aggúni nga Griego. **8:39** “Annánà” ki aggúni nga Griego.

De Jesus se tu Abraham

⁴⁸ Ay díkod tútu summungbát datu Judyu ke Jesus, “Kurug mà tu nán mi nga iSamaria ka nga naar-aránan,” nán da.

⁴⁹ May nán ne Jesus kaggída, “Akkan nà naar-aránan,” nán na, “ngamay pad-padayáwan ku wala ya Amà. May dakayu, ay irupat dà,” nán na. ⁵⁰ “Akkan ku sap-sapúlan ya pakedayáwan ku, ta atán isa nga magsápul ka pakedayáwan ku, nga ittu we Dios nga ittu pe ya mamabásul kadakayu nga mangirupat kiyà,” nán na.

⁵¹ “Ikagì kadakayu ya kurug,” nán ne Jesus. “Oray iinna ya mangurug kadaya kag-kagiyan ku, ay akkan mataatay yin,” nán na.

⁵² Ay tútu nán datu Judyu, “Ammu mi yin, nga kurug naar-aránan ka mà,” nán da, “ta natay mà tu apuapu mi ya Abraham se oray pe datu duddúma nga pagbàbànanan ne Dios kitun. Ay tura mu nán na akkan na mataatay yin ya mangurug kiya kag-kagiyan mu! ⁵³ Wayya ka ngala nga natù-turáy may tu Abraham ma inagkona mi, onu datu pagbàbànanan ne Dios kitun na natay pe yin? Iinka agpà ka nán mu ta!” nán da.

⁵⁴ Ay tútu nán ne Jesus, “Nu pad-padayáwan ku ya baggibaggi kampela ngin nin, ay áwan na nga sur-surbi. Ngamay ya Amà, ay ittu ya mamadáyaw kiyà. Ittu ya Dios nu wa nán nu, ⁵⁵ ngamay akkan nu kammala kurug am-ammu win. May nu iyà, ay am-ammù. Nu nán ku wa akkan ku wa am-ammu, ay magbus-busid dà nga ummán kadakayu. Ngamay am-ammù mà, ay túya ikurug ku daya kag-kagiyan na kiyà,” nán na. ⁵⁶ “Tu Abraham ma inagkona nu, ay magpatag ga maginnanáma kiya ilalbet ku, ay naganggam kane masingan nà a kurug,” nán na.

⁵⁷ Ay tútu nán datu Judyu kaggína, “Awan mu pikam ma limma púlu dagun, ay tura mu nán na nasingan mu tu Abraham min!” nán da.

⁵⁸ Ay nán ne Jesus kaggída, “Ikagì ya kurug kadakayu, nga kitu akkan pikam ma neanà tu Abraham, ay atán nà in,” nán na.

⁵⁹ Ay díkod tútu namídit da kadatu batu ka pamàbà da kuma kaggína, ngamay naglingalingad de Jesus se lummawán kitu amuwág natu Templo.

Tu nangngágas ne Jesus kitu kúláp

9 Ay kitu agdal-dalen ne Jesus, ay uwad isa nga tolay ya nasingan na nga kúláp nanggayát kitu nekeanà na. ² Ay nagsaludsud datu

tù-tùgúdán na kaggína nga nán da, “Misturu, iinna nád ya nagbásul, ta tura kúláp nga neanà idi nga tolay? Daya maganà kaggína, onu aggína kampela ngin nin?” nán da.

³May nán ne Jesus nga summungbát, “Akkan básul nedi ya tolay onu daya mannákam na ya nekakúláp na. May kúláp ta senu mepassingan ya ammanakabalin ne Dios. ⁴Ay gapu ta sibibiyág gà pikam, ay masápul la kuwaan ku daya ipàwa naya nangibon kiyà, ta áwan ta màwa ngin nu gabi yin,” nán na. ⁵“Ta kiya kaatán ku pikam ka biyág ked kalawagán ni, ay iyà ya árig dílag kadaya tolay kídi kalawagán,” nán na.

⁶Ay kane makagi na datun, ay naglútáb kitu lusà, se na neluy-luyluy kitu tápù, se na pinagbalin ka lupang. Ay se na nepitpet tu lupang kitu mata natu kúláp. ⁷Ay se na nán kaggína, “Mawe ka nga magidárup kiya pisung nga agdidigútán ka Siloam,” nán na. (Ay ya sarut naya Siloam, ay Nebon.) Ay tútu nawe tu tolay, ay se la magidárup, ay makasingan kurug gin.

⁸Ay kane masingan datu keliyán na se datu tolay nga makelásin kaggína nga aggína tu begár, ay nán da, “Di mà tu idi tu tolay ya magtutúgaw peyang nga magbegár?” nán da.

⁹Ay nán datu duddúma, “Ò. Aggína kurug,” nán da. May datu duddúma, ay, “Akkan,” nán da, “may kamur-murangán na ngala,” nán da.

Ay díkod nán natu tolay yin, “Kurug ga iyà tu begár,” nán na. ¹⁰Ay díkod tútu sinal-saludsúdán da ngin nga nán da, “Tura ka lugud makasingan nin?” nán da. ¹¹Ay summungbát nga nán na, “Tu tolay ya nagnágan ka Jesus, ay nangiluy-luyluy kanu ki lútáb na ki lusà a nangwa ka lupang, ay se na ipitpet kitu matà, ay se nà pinapan pinagidárup ka Siloam. Ay tútu nawe yà a kurug nagidárup, ay tu win tu nakasingan ku win,” nán natu tolay.

¹²Ay tútu sinaludsud da kaggína, “Kawà naya giyán na ngin,” nán da. May, “Di yà ammu,” nán na.

Tu nangngalùsaw datu Pariseo kitu naagásan nga kúláp

¹³Ay díkod datu tolay, ay nippan da ngin tu kúláp kitun na makasingan nin kitu giyán datu Pariseo. ¹⁴Ay tu inangwa ne Jesus kitu lupang se inangngágas na kitu mata natu kúláp, ay Sabado. ¹⁵Ay díkod datu Pariseo,

---

9:4 Ya mabalin na piyán na ipakammu, ay ya pannakatay na.

ay nagsaludsud da kaggína nu napaanna tu inakasingan na. Ay nán na kaggída, “Atán tolay ya nangipitpet ka lupang kitu matà, ay se yà nawe nagidárup, ay tútu makasingan nà in,” nán na. ¹⁶Ay díkod nán datu duddúma nga Pariseo, “Akkan na nebon ne Dios yán na tolay, ta akkan na ngilínan ya algaw wa aggiimáng,” nán da.

May nán datu duddúma, “Wayya la nga makàwa ya maragbásul ka ummán kadayán na nakas-kasdáaw?” nán da. Ay díkod nàwa nga nagkakagúra da.

¹⁷Ay tútu nán da manin kitu tolay, “Ay ikaw, nágan naya makagim ka mepanggap kitu nangágas kiya matám,” nán da.

“May isa nga mannakabalin na pagbàbànanan ne Dios,” nán na.

¹⁸Ay díkod datu ap-apu datu Judyu, ay akkan da ngin na kurugan na kúláp kitun nga makasingan nin. Inayabán da pikam mala datu mannákam na. ¹⁹Ay se dada saludsúdán nga nán da, “Kurug ga an-anà nu idi? Ay kurug ga neanà a kúláp?” nán da. “May taanna tura lugud da makasingan nin?” nán da.

²⁰Ay summungbát datu mannákam na, “Kurug mà a an-anà mi, ay kurug pe ya neanà a kúláp,” nán da. ²¹“Ngamay akkan mi ammu nu taanna tura makasingan nin,” nán da. “Ay akkan mi pe ya am-ammu nu iinna ya namakasingan kaggína. Saludsúdán nu kampela ngin nin. Oray ta nanákam pe yin. Aggína kampela ngin nin ya magsungbát tin,” nán datu maganà. ²²Nán da kiyán datu mannákam na ta mansing da kadatu ap-apu datu Judyu. Ata nán datu ap-apu datu Judyu nga pataláwan da kiya sinagoga da nu atán mangagi nga e Jesus ya Nebon ne Dios, ay tútu magansing da. ²³Ittu tu gapu na nga nán datu mannákam na, “Nanákam min, ay aggína kampela ngin nin ya saludsúdán nu,” nán da.

²⁴Ay tútu inayabán da manin tu tolay. Ay nán da kaggína, “E Dios ngala ya padayáwan mu. Ta dakami, ay ammu mi nga maragbásul tun na tolay,” nán da.

²⁵Ay tútu summungbát manin nga nán na, “Di yà ammu nu maragbásul onu akkan,” nán na. “May tu idi ya ammù: Kitun ay kúláp pà. Ngamay kídi yin, ay makasingan nà mà in,” nán na.

²⁶Ay díkod tútu sinaludsud da kaggína nga nán da, “Nágan lugud tu kinuwa na nga nangágas kitu matám,” nán da. ²⁷Ay nán na, “Nakagì mà kadakayu win, may akkan dà mà kurugan. Ay taanna tura nu manin na

piyán na ginán! Piyán nu agpà pe ta, ya magbalin ka pasúrut na?” nán na kadatu Judyu.

²⁸ Ay díkod tútu inal-alingán da nga nán da, “Ikaw a ya pasúrut na, ta dakami, ay pasúrut nakami tu Moses,” nán da kaggína. ²⁹ “Ay ammu mi nga inamomanán ne Dios tu Moses. May nu panggap kiyán na tolay, ay akkan mi am-ammu ya naggayatán na,” nán da.

³⁰ Ngamay nán na manin, “Pagballà takayu lugud, ta tura nu akkan ammu ya naggayatán na, ay aggína mà ya namakasingan kiyà,” nán na. ³¹ “Ay ammu tada mà a akkan na gí-ginán ne Dios daya maragbásul. Ngamay daya mamatag kaggína, ay se daya mangikabon kaggína, ay ittu dayán daya ginán na. ³² Ata nanggayát kitu nekàwa naya kalawagán, ay áwan tada pikam ma nagina nga namakasingan ka tolay ya neanà a kúláp,” nán na. ³³ “Ay nu akkan na gayát ke Dios yán na tolay, ay áwan na pe ya mabalin na kuwaan,” nán na. ³⁴ Ay summungbát da kaggína, “Neanà ka se ummabay ka nga maragbásul, ay tura la ikaw win ya aggintu-tùgud kadakami!” nán da, ay se da pinatálaw win.

³⁵ Ay kane magina ne Jesus nga pinalawán da pe yin tu kúláp pa makasingan nin kitu sinagoga da, ay sinap-sápul na. Ay kane masma na, ay nán na, “Mangurug ka ngin kiya nengágan da kitun ka An-anà Tolay?” nán na. ³⁶ Ay summungbát tu tolay nga nán na, “Apu, ikagim mán nu iinna yán, ta senu mangurug gà kaggína,” nán na. ³⁷ Ay tútu nán ne Jesus, “Nasingan mu win, ta ittu ya kaum-umomán mu,” nán ne Jesus. ³⁸ Ay díkod tútu nán natu tolay, “Apu, mangurug gà in kikaw,” nán na, ay se na dinay-dáyaw we Jesus.

³⁹ Ay tútu nán ne Jesus, “Inumbet tà ked kalawagán ni ta senu mapaglásin daya makammu ke Dios se daya akkan makammu. Daya akkan pikam makammu ke Dios, ay ummán da ka kúláp, may pagladdangan kuda. May daya makammu ke Dios nga nán da, ay tu dayán daya sikkukúláp pikam,” nán ne Jesus.

⁴⁰ Ay gapu ta adanni datu duddúma nga Pariseo kaggína, ay nagina da. Ay tútu sinaludsud da kaggína, “Kúláp kami pe ka nán mu ta!” nán da. ⁴¹ Ay tútu nán ne Jesus kaggída, “Nu kúláp kayu kuma, ay piyán nu nga ammuwan ne Dios, ay díkod akkan nakayu pabasúlan. May gapu ta makasingan kayu wa nán nu, ay akkan nu piyán ammuwan ne Dios, ay díkod ittu ya ammobásul na kadakayu,” nán ne Jesus kadatu Pariseo.

E Jesus ya árig nga namáru nga maragtarakan kadaya karneru

10 Ay nán manin ne Jesus kitu kowad na nga mangisur-súru, “Ikagì kadakayu ya kurug. Ya tolai ya umunè kiya kurál karneru nu lumná, nga akkan na manalen kiya gagyangán na, ay maragtákaw yán,” nán na. ²“Ya lumná kiya gagyangán naya kurál ay ittu ya magtar-tarakan kadaya karneru, ³áta ilukát lugud naya magbantáy kiya gagyangán. Ay magina daya karneru ya alangáag na nga magkarraw kadaya ngag-ngágan da, ay túya umbet da, ay ilawán nada. ⁴Ay nu melawán nada ngámin nin, ay magin-inunna kaggída, ay díkod datu karneru, ay unudan da pe yin, áta memad da ya úni na. ⁵Ata akkan wayya nga kumíwid daya karneru kiya sab-sabáli nga tolai, nu di da pagtataláwan, ta akkan da kapenamán ya úni na,” nán na.

⁶Nepangárig ne Jesus idi kaggída, may di da nga maaw-awátan tu piyán na nga kagiyán kaggída. ⁷Ay tútu nán na manin kaggída, “Ikagì ya kurug kadakayu. Iyà ya árig ga gagyangán naya kurál daya karneru. ⁸Ay ngámin datu nagin-inunna kiyà nga nagtùgud ka busid, ay árig datun ya maragtákaw. Ngamay daya karnerù, ay akkan da pe ya kumíwid kaggída. ⁹Ata iyà ya árig gagyangán. Ay oray iinna ya lumná a manalen kiyà, ay igdù ku, ay mabalin na ya lumawán se lumná a magsápul ka kanan na. ¹⁰Ay daya maragtákaw, ay gumákat da ngala nga magtákaw se magraw-rawat se magpatay. May nu iyà, ay inumbet tà ta senu mabiyág daya tolai, ay se pumiya pànanag ya biy-biyág da.”

¹¹“Iyà ya árig ga kaindúán na maragtarakan kadaya karneru. Ay ya nindù a maragtarakan, ay piyán na nga aggína ngala ya matay gapu kiya angngigdù na kadaya karneru na. ¹²Ay ya manglu wala nga magtarakan kadaya karneru, ay panáwan nada nu malágib na daya ulolag ga umbet ta magkán kadaya tarakan na, áta akkan na nga kuw-kuwa da. Ay díkod makálà ya ulolag kaggída, ay ittu ya kasip-siparà da pe yin. ¹³Magtálaw ya manglu nu umbet daya ulolag, áta makitangdán nala, ay áwan na nga agkikenga kadaya karneru.”

¹⁴⁻¹⁵Ay nán ne Jesus manin, “Iyà ya kaindúán na maragtarakan. Ya angngammu naya Amà kiyà se iya angngammù kaggína, ay páda na pe ya angngammù kadaya karnerù, se iya angngammu da kiyà. Ay túya ipalúbus ku wala ya pannakatay ku gapu kaggída,” nán na. ¹⁶“Ay atán da pikam ma karnerù a áwan pikam kídì ya kurál ku. Masápul pe nga ayabán kuda,

ay ginán da pe ya úni ku. Ay díkod tang-tangakuralán da ngámin, ay sissa pe ya magtagasíngan kaggída ngin.”

¹⁷ “Ya Amà, ay pà-pàgan nà, áta idde ku wala ya biyág ku gapu kadaya tolai ku, ay se ku alà kammin,” nán na. ¹⁸ “Awan na makabalin na makapatay kiyà. May iyà ala ya mangipalúbus kiya katay ku, se mabalin ku kammin ya lumtu kampela ngin nin. Ata ittu mà yán ya ipàwa naya Amà kiyà,” nán na.

¹⁹ Ay kane makagi na datun, ay nàwa nga nagkakagúra manin datu Judyu ki mepanggap kaggína. ²⁰ Ata adu kaggída ngin tu magkuna nga, “Magallut kammala yanin ta naar-aránan. Kannán nu gí-ginán yán!” nán da. ²¹ Ngamay datu duddúma, ay nán da, “Akkan ummán kiyán ya aggun-úni daya maar-aránan,” nán da. “Ta wayya ngala nga mabalin daya ar-áran ya mangágas kadaya kúláp?” nán da.

Tu nangngalùsaw datu Judyu ke Jesus

²² Ay kane amiyán, ay ittu tu kàwa natu piyasta nga angngikarárag da kitu Templo. ²³ Ay uwad nge Jesus nga magdal-dalen kitu saguyáb natu Solomon kitu amuwág natu Templo. ²⁴ Ay kane masingan datu Judyu, ay inaribungbong da, ay se da nán kaggína, “Nganna agpà ya kabayág naya angngagim kiya kurug, ta!” nán da. “Nu ikaw kurug ya Nebon ne Dios, ay ikagi mu wala kadakami,” nán da.

²⁵ Ay nán ne Jesus, “Kinagì mà kadakayu win, may akkan dà mà kur-kurugan,” nán na. “Ata daya nakas-kasdáaw wa kuk-kuwaan ku, gapu kiya ammanakabalin naya Amà, ay ittu dayán daya mangipakammu kiyà kadakayu,” nán na. ²⁶ “Ngamay akkan kayu wa mangur-kurug, áta akkan kayu neráman kadaya árig karnerù,” nán na. ²⁷ “Gìnán daya karnerù ya únì, ta am-ammu kuda. Ay túya kumíwid da kiyà. ²⁸ Ay biyágan kuda ka áwan panda. Ay díkod akkan da mapánis sin, ay se áwan ya makàpal kaggída kiyà. ²⁹ Ay nidde naya Amà dayán kiyà. Ay aggína pe ya katurayán kiya ngámin, ay túya áwan oray isa nga makàpal kaggída kiya biyáng naya Amà. ³⁰ Ata sissa kami se iya Amà,” nán ne Jesus kadatu Judyu.

³¹ Ay díkod tútu namídit manin datu Judyu ka batu ka pamangat da ke Jesus. ³² Ngamay nán na kaggída, “Adu win datu kinuw-kuwà a napiya

nga nepàwa ne Ama kiyà. Ay nágan na kadatun ya pamangtán nu kiyà ta!” nán na kaggída.

³³ Ay summungbát datu Judyu, “Akkan mika wayya nga bangtan ka mepanggap kadaya kinuw-kuwám nga napiya, nu di ya mepanggap kadaya kag-kagiyam ma pangirupat mu ke Dios. Ata isa ka pe la nga tolay, ay tura mu wa ipáda ke Dios ya baggibaggim pe!” nán da.

³⁴ May nán ne Jesus, “Nesúrat mà kadaya libru nu nga, ‘Nán ku nga diyos kayu pe,’ nán na,” nán ne Jesus. ³⁵ “Nengagánan ne Dios datu ap-apu nga nagkakagiyán na kitu bàbànan na kitun ka diyos. Ay tun na nesúrat ta bàbànan na, ay akkan tada wayya nga maul-ulis,” nán na. ³⁶ “Ay tura nu nán na irupat ku nge Dios kane kagiyam ku nga An-anà nà nge Dios. Ay iyà ya piníli na nga ibon na kídí ya kalawagán. ³⁷ Nung kuma nu akkan daya ipàwa ne Amà daya kuk-kuwaan ku, ay túyán rabbang dà a akkan kur-kurugan. ³⁸ Ngamay gapu ta daya ipàwa na daya kuwaan ku, ay pàgan nu kuma, oray nu akkan dà kur-kurugan, ta senu mammuwán nu pànanng nga ya Amà, ay atán kiyà, ay atán nà pe kaggína,” nán na. ³⁹ Ay tútu piyán da manin na tiliwan, may nilming nada.

⁴⁰ Ay tútu nagulli manin ne Jesus kitu panidmáng natu wángag Jordan, nga namaw-bawtisarán natu Juan kitun. Ay nag-agyán kitúni. ⁴¹ Ay adu datu tolay ya gummánat kaggína. Ay nán da, “Awan nàwa natu Juan na nakas-kasdáaw, ngamay ngámin datu kinag-kagi na ka mepanggap kídí nga tolay, ay kurug da ngámin,” nán da. ⁴² Ay díkod adu datu nangurug kaggína kadatu tolay kitúni.

Tu nekatay ne Lazaro

11 Ka íli nga Betania nga íli de Maria se de Marta, ay atán na magtakit nge Lazaro nga wagi da. ² Idi nga Maria, ay aggína kam tu nangikilapu ka talibangug kitu bingil ne Apu Jesus, ay se na lìgesán kammin kitu abù na. Ay e Lazaro nga wagi na, ay magtakit. ³ Ay díkod nepadámag de Maria se Marta ke Jesus nga nán da, “Apu, magtakit tu pà-pàgan mu wa opun mu,” nán da.

⁴ Ay kane magina ne Jesus tu dámag, ay nán na, “Akkan ipatay ne Lazaro yán na sinakit na, nu di lugud da ittu ya pakedayáwan ne Dios. Ay oray pe iyà nga An-anà na, ay mapadayáwan nà pe,” nán na.

⁵Ay de Lazaro nga magwawági, ay pà-pàgan ne Jesus da. Ay tútu ⁶nakaduwa ngala kitu giyán da nga íli nanggayát kitu nakagína na nga magtakit nge Lazaro. ⁷Ay se na la nga nán kadatu tù-tùgúdán na, “Magulli tada kammin ka Judea,” nán na.

⁸Ngamay nán da kaggína, “Misturu,” nán da, “akkan pikam ma nabayág tu tagge da nga anùtò kikaw datu Judyu kattoni, ay mawe ka manin kannán!” nán da kaggína.

⁹Ay tútu nán na kadatu tù-tùgúdán na nga netalpád, “Di mà a sangapúlu se duwa nga oras ya algaw?” nán na. “Ay díkod nu algaw ya annalen naya tolay, ay akkan na metà-tàdul, áta nawada. ¹⁰Ngamay nu magadámag, ay ittu ya agketàdul na,” nán na.

¹¹Ay se na nán manin, “Nge Lazaro nga opun tada, ay atán nin na matúdug, may mawe ku lukagan,” nán na. ¹²“Apu,” nán datu tù-tùgúdán na, “nu nakatúdug gin, ay bumílag lugud din a,” nán da, ¹³Ngamay tu piyán ne Jesus kagiyan, ay natay yin ne Lazaro. Ngamay dalínán da nu kurug matúdug gala nga magimáng tu nán ne Jesus.

¹⁴Ay tútu kinagi lugud dala ngin ne Jesus kaggída, “Natay ye Lazaro win,” nán na. ¹⁵“Ay maganggam mà, ta áwan nà ka giyán na kitu di na pikam ma nekatay, ta senu mangurug kayu nu masingan nu ya kuwaan ku,” nán na. “Dádun lugud ta mawe tada ka giyán na,” nán na. ¹⁶Ngamay e Tomas nga nengágan da pe ka Síngin, ay nán na kadatu kabbulun na, “Mawe tada pe, oray metangatay tada kaggína,” nán na.

Jesus ya mamaltu se mamiyág

¹⁷Ay kane makadatang de Jesus sin, ay nagína na nga nakappát tin tu Lazaro kitu lúbù na. ¹⁸Ad-adanni ya Betania ka Jerusalem, ta tal-tallu kilumitru tu kadayyu na. ¹⁹Ay adu pe datu Judyu wa inummang nga mangiaringringa kade Marta se Maria gapu kitu wagi da.

²⁰Ay kane magína ne Marta nga atán nin ne Jesus, ay lummawán na mawe manabat kaggína. Ay nabansi ye Maria kitu unag natu balay. ²¹Ay nán ne Marta ke Jesus, “Apu, nu uwad ka kuma ngala kitun, akkan kuma nga natay tu wagi mi,” nán na. ²²“May ammù nga oray kídí nga oras, ay idde ne Dios oray nágan naya agngan mu kaggína,” nán ne Marta ke Jesus.

²³ Ay tútu nán ne Jesus ke Marta, “Lumtu kammin ya wagi mu,” nán na. ²⁴ May nán ne Marta kaggína, “Ammù a nga lumtu kammin nu iya kamuddiyánan na algaw,” nán na. ²⁵ Ay tútu nán ne Jesus, “Iyà ya mamaltu se ya mamiyág,” nán na, “ta oray nu iinna ya matay, nu nangurug kiyà, ay mabiyág kammin, ²⁶ ay se mabiyág ka áwan panda, ay akkan na mesibna ngin ke Dios, ta nangurug kiyà in. Ay kurugam idi?” nán na. ²⁷ “Ò, Apu,” nán na. “Kurugan ku nga ikaw ya An-anà ne Dios nga Nebon na kídi ya kalawagán,” nán ne Marta.

Tu nammaltu ne Jesus ke Lazaro

²⁸ Ay kane makagi ne Marta datun nin, ay nagulli kammin kitu balay da, se na nearatát ke Maria ya, “Atán nin ne Misturu, ay paayabán naka,” nán na. ²⁹ Ay kane magína ne Maria tun, ay nagkirut ta lummawán nga mawe kitu giyán ne Jesus. ³⁰⁻³¹ Ay inunud datu Judyu wa mangiaringringa kaggína, ta dálin da nu mawe kitu lúbù a magsángit. Ngamay akkan pikam ma linumnà e Jesus kitu íli, ta uwad pikam kitu nanabtán ne Marta kaggína.

³² Ay kane makadatang nge Maria kitu giyán ne Jesus, ay nagpalintud kitu àráng na nga nán na, “Apu, nu atán ka kuma kanedi kitun, ay akkan kuma nga natay tu wagi mi,” nán na.

³³ Ay kane din na masingan ne Jesus nga sumángit te Maria se datu Judyu wa gumun-gunud kaggína, ay nariribù se nagpannakit pà nang. ³⁴ Ay tútu nán ne Jesus, “Kawà naya nangitamnán nu kaggína?” nán na. Ay nán da, “Atán kiyán, Apu. Dadin sinnan,” nán da. ³⁵ Ay summángit pe ye Jesus. ³⁶ Ay tútu nán datu Judyu wa, “Pà-pàgan na kurug pà nang tu Lazaro,” nán da. ³⁷ Ngamay datu duddúma, ay nán da, “Inagásan na tu kúláp kitun, ay akkan na nád pe nabalín na napabílag tu Lazaro, senu akkan natay?” nán da.

³⁸ Ay nagpannakit pà nang manin ne Jesus. Ay umadanni kitu lúbù. Imbután na pínát tu lúbù na, ay abay nga dalumpenág ga batu tu gitap na. ³⁹ Ay se na nán, “Ippà nu ya batu,” nán ne Jesus. Ngamay nán ne Marta, “Nabuyù in, Apu, ta nakappát tin,” nán na.

⁴⁰ Ay tútu nán ne Jesus, “Nakagì mà kikaw win, nga nu mangurug ka, ay masingan mu ya ammanakabalin ne Dios!” nán na. ⁴¹ Ay tútu nesùlin da tu batu. Ay naglángad de Jesus se na nán, “Ama, magiyáman nà, ta

ginìna nà. ⁴² Ammù a ginán nà peyang, may kagiyan ku wala ta senu dedi ya tolay ya atán kídi, ay kurugan da nga ikaw ya nangibon kiyà,” nán na.

⁴³ Ay kane makagi na datun ay nán na nga nepáuy, “Lazaro, lumawán ka,” nán na. ⁴⁴ Ay tútu lumawán tu natay nga sibbabadbad datu íma na se datu bingil na ka lúpus. Ay tu murang na, ay nakalumútán pe ka lúpus. Ay tútu nán ne Jesus kadatu tolay, “Ubbadán nu win, senu manalen kampela ngin na mawe,” nán na.

Tu aggasippatay datu ap-apu datu Judyu ke Jesus

(Mat. 26:1-5; Mar. 14:1-2; Luc. 22:1-2)

⁴⁵ Ay adu kadatu Judyu wa inummang ka balay de Maria nga nepaggiinnatay tu nangurug ke Jesus kane masingan da tu kinuwa na. ⁴⁶ Ngamay datu duddúma, ay nawe da nga kinagi kadatu Pariseo datu kinuw-kuwa ne Jesus. ⁴⁷ Ay díkod datu Pariseo se datu ap-apu datu pappádi, ay miníting da ngámin datu ap-apu datu Judyu nga nán da, “Nágan naya kuwaan tada ngin,” nán da, “ta adu win daya nakas-kasdáaw wa kinuw-kuwa nayán na tolay,” nán da. ⁴⁸ “Ay nu bay-bay-án tada ngala yán, ay mangurug ngámin daya tolay kaggína, ay get nu pagbalinan da ka ári da kampela ngin. Ay díkod nu mapakuna, ay umbet daya agtuturáy ka Roma, ay se da nga dadàlan ya Templo tada, ay se oray pe daya ngámin il-íli tada,” nán da.

⁴⁹ Ngamay e Caifas nga nangátu wa pádi kitun na dagun, ay nagúni nga nán na, “Awan nu tútu wala nga ammuammu!” nán na. ⁵⁰ “Akkan nu ammu nga napì-piya ngala nga isa nga tolay ya matay pára kadaya ngámin na tolay may ngámin íli ya madadál?” nán na. ⁵¹ Ya kinur-korugán na, ay akkan wayya nga uray kampela ne Caifas sin tu kinagi na, may gapu ta aggína tu nangátu wa pádi, ay nepekagi yala ne Dios kaggína tun ka angngipakammu na kitu kebasu ne Jesus gapu kadaya Judyu. ⁵² Ay akkan nala nga gapu kadaya Judyu, nu di ta senu mapaggaámung ne Dios daya annánà na nga atán kadaya nagbal-baláki nga giyán kídi kalawagán.

⁵³ Ay díkod nanggayát kitun na algaw, ay naggaamomán datu ap-apu datu Judyu nu paannán da tu mamatay ke Jesus. ⁵⁴ Ay díkod akkan nin na nagpas-passangan de Jesus se datu tù-tùgúdán na kadatu tolay ka Judea. Nawe da nagag-agyán nala ngin kitu íli Efraim nga adanni kitu ir-ir-er.

Tu nangngkilapu ne Maria ka bang-bangug kadatu bingil ne Jesus
(Mat. 26:6-13; Mar. 14:3-9)

⁵⁵Ay tagay pe yin tu Piyasta na Naglàtaw nga piyasta daya Judyu. Ay adu datu tolay ya nagtutùdu nga mawe ka Jerusalem nga naggayát kadatu il-íli da, ta umang da nga dalusán datu baggibaggi da kiya akkan pikam ma piyasta ta ittu tu gangay da. ⁵⁶Ay sap-sapúlan datu tolay nge Jesus. Ay kane maur-urnung da kitu Templo, ay nagsisinnaludsud da nga nán da, “Nágan naya nán nu, umbet nád da makipiyasta?” nán da. ⁵⁷Ay díkod din datu Pariseo se datu ap-apu datu pappádi, ay nepadámag da nga nu iinna ya makammu kiya giyán ne Jesus, ay ipakammu na kuma kaggída, ta senu tiliwan da.

12 Kitu annam pikam ma algaw se yala nga itu Piyasta na Naglàtaw, ay nawe de Jesus ka Betania nga íli natu Lazaro, tu pinaltu na nga laláki. ²Ay sinangaíli dada kitun na gídám. Ay e Marta tu magadudduy-ág kitun, ay e Lazaro tu kaduwa ne Jesus kitu panganán da nga tebol. ³Ay nangalà e Maria ka tangabutilya kitu denu nardo, nga ittu tu kabanorán na denu ta áwan na nga kibukibug. Ay se na ikilapu kadatu bingil ne Jesus, ay se na kammin na ligesán kitu abù na. Ay tútu nagalibàbà tu bangug na kitu unag natu balay. ⁴Ay tu Judas Iscariot, nga tù-tùgúdán kam ne Jesus nga ittu ya mamatiliw kaggína nu kuwa, ay nagúni nga nán na, ⁵“Taanna tura da akkan na neláku idi ya denu ta idde da kuma kadaya napubri ya paglakúwán da! Tallu gatut nga dinari ya banor nedi a!” nán na. ⁶Ay nán na ngala tun, akkan gapu ta pàgan na kurug datu napubri, nu di gapu ta aggína tu magik-ikkam kitu pirà da, ay magtak-tákaw kadatun áta maragtákaw lugud.

⁷Ngamay nán ne Jesus ke Judas, “Bay-án mu wala. Ay pesirù mu wala kaggína daya duddúma ta sagána na ka pára kiya pannakatay ku,” nán na. ⁸“Atán peyang nga kabulun nu daya napubri, ngamay nu iyà ay akkan,” nán na.

⁹Ay adu pà nang kadatu Judyu ka Jerusalem tu nakagína nga atán ne Jesus ka Betania. Ay díkod nawe da kattoni, may akkan nala gapu ke Jesus, nu di gapu ta piyán da pe sinnan ne Lazaro wa pinaltu na. ¹⁰Ay pinalánu datu ap-apu datu pappádi nga patayan da pe nge Lazaro, ¹¹ta

---

12:5 Ya dinari, ay ittu ya pirà da kitun. Ya tallu gatut nga dinari, ay tangdán naya isa nga tarabahador ki makadagun.

gapu kaggína, ay adu daya Judyu wa sumibna ngin kaggída ta mangurug da ke Jesus sin.

Tu nammatag datu tolay ke Jesus ka Jerusalem

(Mat. 21:1-11; Mar. 11:1-11; Luc. 19:28-40)

¹² Ay kitu láwa na ay nadámag datu adu wa tolay ya nakipiyasta, nga magiddadatang nge Jesus sin ka Jerusalem. ¹³ Ay tútu naggalà da ka palátang nga ittu datu netay-táyag da nga mawe summabat ke Jesus. Ay nán da, “Madáyaw we Dios,” nán da nga nesar-sáraw. “Madáyaw ya Nebon ne Apu nga ári kid Israel,” nán da.

¹⁴ Ay e Jesus, ay magtatákay ka urbun asnu nga inalà da kitu dálen. Ay díkod nàwa nga kurug tu nesúrát ta bàbànan ne Dios kitun nga nán na,
¹⁵ “Dakayu wa iJerusalem, ay akkan kayu wa mansing ngin,
 ta ya ári nu, ay umbet tin,
 nga magtatákay kiya urbun asnu,”
 nán natu nesúrát.

¹⁶ Ay datun na nesúrát, ay akkan pikam ma naawátan datu tù-tùgúdán ne Jesus kitun. May kane likud ne Jesus nga nawe kammin ka lángit, ay ittu win tu inakadamdam da kitu nán natu nesúrát, áta nàwa da kurug ke Jesus.

¹⁷ Ay datu adu wa tolay nga nakasingan kitu inammaltu ne Jesus kitu Lazaro kane palawanan na kitu lúbù, ay nepad-padámag da tu nàwa. ¹⁸ Ay díkod ittu pe tu gapu na nga adu datu nawe summabat ke Jesus, ta nagína da tu nakas-kasdáaw wa kinuwa na. ¹⁹ Ay tútu nán datu Pariseo kitu isaisa kaggída, “Sinnan nu kod. Awan tada nga mà-màwa ngin. Pasúrut na ngámin nin daya tolay,” nán da.

Tu nangngikagi ne Jesus kitu katay na

²⁰ Ay uwad da pe nga iGrecia nga nakipiyasta nga nepagdáyaw ke Dios ka Jerusalem. ²¹ Ay nawe da ke Felipe nga iBetsaida ka probinsiya Galilea, nga nán da, “Apu, piyán mi pe nga sinnan ne Jesus,” nán da. ²² Ay tútu nawe kinagi ne Felipe ke Andres, ay se da nawe nga duwa nga nepakammu ke Jesus.

²³ May nán ne Jesus kaggída, “Màwa nga tagay yin ya katay ku wa nengágan da kitun ka An-anà Tolay. ²⁴ Ay ikagi kadakayu nga ya isa nga bukal la aggì, ay kurug ga akkan na mapaadu nu akkan munna nga metaman se la tumúbu, ta senu magbúnga ka ad-adu win. ²⁵ Daya magkikenga kiya biyág da kídi kalawagán, ay killotán da ya kurug pakabiyágan da ka áwan panda, ngamay daya akkan magkikenga kiya biyág da kídi ya kalawagán, ay aggída ya biyágan ne Dios ka áwan panda. ²⁶ Nu iinna ya maminya nga magsirbi kiyà, ay masápul la taldan nà se kumíwid kiyà, ta senu oray wà naya giyán ku, ay atán pe. Ay ya magsirbi kiyà, ay pàgan ne Ama,” nán ne Jesus.

²⁷ “Ay kídi yin, ay mariribù à. Nán ku nád nga, ‘Ama, ilísi nà kadedi ya mà-màwa kiyà!’ nán ku nád? May akkan ku màwa yán, ta ittu mà ya gapu naya kaatán ku kídi,” nán na. ²⁸ Se na nán ke Dios, “O Ama, padayáwam ya ngágan mu,” nán na. Ay tútu uwad úni ya naggayát ka lángit nga nán na, “Napadayáwan ku win, may padayáwan ku manin,” nán na.

²⁹ Ay datu tolai ya magsisikád kitúni, ay nagìna da pe tu úni, may dálin da nu nagaddug. May nán datu duddúma nga, “Inamomanán anghel,” nán da.

³⁰ Ay tútu nán ne Jesus kaggída, “Akan wayya nga nakagi tun na úni ka pára kiyà kampela ngin nin, may nakagi tun ³¹ ta senu mammuwán nu nga tagay yin ya anggayát naya kaukum naya kalawagán, ay ittu pe yin ya anggayát naya kaábà ne Sairu nga ittu ya mangitur-turáy kídi kalawagán,” nán na. ³² “Ta nu mebáyug gà in, ay ay-ayuyútan ku ngámin nin daya tolai nga mangurug kiyà,” nán ne Jesus. ³³ Kinagi na tun ka angngipakammu na nu wà ummán naya katay na.

³⁴ Ay nán datu tolai ya summungbát, “Taanna, tura mu nán na masápul la mebáyug ya nengágan da kitun ka An-anà Tolai, ay nán naya nesur-súrát ta bàbànan ne Dios nga mabiyág ya Cristo ka áwan panda! Inna yán na nengágan da kitun ka An-anà Tolai ta?” nán da.

³⁵ Ay tútu summungbát te Jesus nga nán na, “Iyà nga árig wada, ay mepagyán nà kadakayu pikam ka makaru. Umbet kayun lugud kiya wada, ta atán pikam kadakayu, ta senu akkan nakayu wa maábà ya árig gibat. Ata daya manalen kiya nagìbat, ay akkan da nga ammu ya pam-pameyag da,” nán na. ³⁶ “Mangurug kayu lugud òin kiya wada, kiya kaatán na pikam ta senu magbalin kayu ka tolai ya nawadaán nin,” nán ne Jesus.

Ay kane mabalin ne Jesus nga mangagi kadatun, ay nawe yin se la nagsir-sirù kaggída.

Tu akkan anngurug datu Judyu ke Jesus

³⁷ Ay oray adu datu nakas-kasdáaw wa kinuw-kuwa ne Jesus nga nasingan datu tolay, ay akkan da kammala nga nangurug kaggína. ³⁸ Ay díkod nàwa nga kurug tu nán natu Isaias nga pagbàbànanan ne Dios kitun nga nán na kídì,

“Apu, tura la nga áwan na mangurug kadaya ibàbànan mi!

Ay tura pe áwan mayát ta mangurug kadaya pangipassingannán ne Apu kiya ammanakabalin na!”

nán tu Isaias.

³⁹ Ya gapu na nga akkan da nga mangurug, ay kinagi pe natu Isaias,

⁴⁰ “Pinagkúláp ne Dios da,

se pinakulnit na daya ur-uray da,

áta lùsawan da kammala nga sisínán se awátan,

ta get nu magulli da nga mangurug kiyà, nán ne Dios,

se kuda tagappoliyán nin,”

nán natu Isaias.

⁴¹ Nekagi tu Isaias datun, áta nasingan na tu diláng ne Jesus kitun, nga ittu tu gapu natu inangngibàbànan na ka mepanggap kaggína.

⁴² May oray nu ummán kiyán, ay adu kadatu ap-apu datu Judyu tu nangurug ke Jesus. Ngamay akkan da nga nepad-padláv, ta mansing da kadatu Pariseo, ta get nu pataláwan dada kadatu sinagoga da. ⁴³ Ay se pì-piyán da ya agdáyaw daya kapáda da nga tolay kaggída ngam iya ammatag ne Dios kaggída.

⁴⁴ Ay kane magúni manin ne Jesus, ay kinggat na nga nán na kadatu tolay, “Nu iinna ya mangurug kiyà, ay akkan nala nga iyà ya kurugan na, nu di pe ya nangibon kiyà,” nán na. ⁴⁵ “Ay ya makasingan kiyà, ay nasingan na pe yin ya nangibon kiyà. ⁴⁶ Inumbet tà kídì kalawagán nga árig dílág daya ngámin tolay, ta senu ngámin daya mangurug kiyà, ay akkan da ngin na árig magadámag,” nán na. ⁴⁷ “Ay nu iinna ya makagína kadaya bàbànan ku, se na akkan na kur-kurugan, ay akkan na iyà ya mamabásul kaggína, ta akkan nà inumbet ta magpabásul kadaya tolay kídì kalawagán, nu di yà inumbet nga mamiyág kaggída. ⁴⁸ Ngamay daya

mangalùsaw kiyà se daya akkan na mangurug kadaya kag-kagiyan ku, ay atán mamabásul kaggída nu iya kamuddiyánan na algaw, ta ngámin datu nakag-kagì in, ay tu dayán daya pakammuwán da, nu nakabásul da onu akkan,” nán na. ⁴⁹“Ata kurug ga áwan ku wa inurauray yala kadaya kinag-kagì, ta daya kinag-kagi ku wala, ay daya nebílin ne Ama nga nangibon kiyà,” nán na. ⁵⁰“Ata ammù a dayán na bil-bílin na daya mamiyág kadakayu ka áwan panda. Ay túya dayán nala nga pekagi ne Ama kiyà daya ikagì” nán ne Jesus kadatu tolay.

Tu nangngusesu ne Jesus kadatu tù-tùgúdán na

13 Ay kane tagay yin tu Piyasta na Naglåtaw, ay ammu ne Jesus nga inumbet tin tu oras na nga magtálaw kiddi kalawagán, ta magulli kammin kiya Ama na. Ay inin-indù na peyang datu tolay na kídì kalawagán. May kídì yin, ay inin-indù nada pà nang ngin.

²Ay kitu kowad de Jesus se datu tù-tùgúdán na nga manggídám, ay awiawe napadán nin ya nangngiparò ne Sairu kitu Judas nga an-anà ne Simon Iscariot nga mangipatiliw ke Jesus. ³Ngamay e Jesus, ay ammu na nga nidde ngámin naya Ama na ya ngámingámin kaggína. Ay ammu na pe nga e Dios, ya naggayatán na, ay se ittu kammin ya kapannán na.

⁴Ay tútu kane mabalín da mangán nin, ay nagsíkád de Jesus, se na ippà tu kebál na, ay se nangalà ka tuwalya se na pinagbagákat. ⁵Ay se yala nangippáy ka danum ka besin, ay se na gayatán usesuwan datu tù-tùgúdán na, ay se na kammin na lìgesán datu bingil da kitu tuwalya nga pinagbagákat na.

⁶Ay kane dumatang ke Simon Pedro, ay nán ne Pedro kaggína, “Apu, tura la ikaw agpà ya mangusesu kiyà, ta!” nán na. ⁷May summungbát te Jesus kaggína, “Akkan mu pikam ma maaw-awátan daya kuk-kuwaan ku, may mammuwán mu wala daddán,” nán na. ⁸May oray nu ummán kiyán, ay, “Di yà a pausesuwan kikaw,” nán ne Pedro. Ay tútu summungbát te Jesus nga nán na, “Nu akkan taka mausesuwán, ay áwan mu wa rámaráman kiyà,” nán na. ⁹Ay tútu nán ne Pedro, “Apu, akkan daya bingil ku wala lugud, nu di pe daya íma, ay se tagoluwán nà pe,” nán na.

¹⁰Ay tútu nán ne Jesus, “Akkan nin masápul la mabguwán pikam mala ngámin ya baggi naya apagdígut, ta nadalus sin, nu di tittu wala daya bingil na. Dakayu, ay nadalus kayu ngámin nin, may atán nala

isa kadakayu nga akkan,” nán na. ¹¹Ata ammu ne Jesus ya mamatiliw kaggína, ay ittu tu inagkuna na nga, “Nadalus kayu ngámin nin, ngamay atán isa nga akkan,” nán na.

¹²Ay kane mausesuwán ne Jesus da ngámin nin, ay nagkebal kammin, se nagulli kammin kitu tugaw na kitu panganán da, ay se la nagsaludsud kaggída nga nán na, “Maawátan nu tu ababbalin ku wa kinuwa kadakayu?” nán na. ¹³“Ngagánan dà ka Misturu se Apu, ay kurug ya panagkuna nu, ta kurug mà. ¹⁴Ay nu iyà nga misturu se apu nu, ay inusesuwán takayu, masápul magiinnus-usesu kayu pe. ¹⁵Pinassingannán takayu ka pagtaldán nu, ta senu ngámin na kuk-kuwaan ku, ay ittu pe daya kuwaan nu. ¹⁶Ta kurug ga akkan mabalin na natù-turáy ya pasúrut kiya apu na. Ay ummán pe daya nebon, akkan da pe wayya nga natù-turáy may iya nangibon kaggída. ¹⁷Ay nu maawátan nu dedi yin se nuda pe yin na kuwaan, ay maganggam kayu,” nán na.

¹⁸“Ay akkan na dakayu ngámin ya nán ku, ta ammù ngámin ya ur-uray nu wa piníli. May gapu ta atán na nesúrat nga nán nga, ‘Papatay nà ya isa nga kaduwà a mangán,’ ay ittu ya masápul la màwa. ¹⁹Ikagì in idi ki di na pikam kàwa, ta senu nu màwa ngin, ay kurugan nu nga iyà kurug ya Nebon ne Dios,” nán na.

²⁰“Ikagì kadakayu ya kurug. Nu iinna ya manangaíli kadaya ibon ku, ay bílang iyà ya sinangaíli da, ay daya manangaíli kiyà, ay bílang sinangaíli da ya nangibon kiyà,” nán na.

Tu nangngikagi ne Jesus kitu ammatiliw tu Judas kaggína

(Mat. 26:20-25; Mar. 14:17-21; Luc. 22:21-23)

²¹Ay kane makagi ne Jesus ngámin datun, ay nariribù pà nang ngin. Ay tútu kinappiya na nga nepakammu kaggída nga nán na, “Ikagì ya kurug kadakayu, nga isa kadakayu ya mangipatiliw kiyà,” nán na.

²²Ay tútu nagsisinningan datu tù-tùgúdán na ta akkan da ammu nu iinna tu nán na. ²³Ay tu isa kadatu tù-tùgúdán ne Jesus nga pà-pàgan na, ay netaging kaggína. ²⁴Ay díkod tútu sininyásan ne Simon Pedro tun na tù-tùgúdán na, ta piyán na pasaludsud nu iinna kaggída tu nán na.

²⁵Ay tútu dummerun tun na tù-tùgúdán na ke Jesus, se na nán kaggína nga sinaludsud, “Iinna ya nán mu, Apu,” nán na.

²⁶ Ay summungbát te Jesus nga nán na, “Ya pangiddanán ku kiya nidnat ku nga sinápay ay aggína,” nán na. Ay se yala nga nangalà ka sinápay se na idnat, ay se na idde kitu Judas nga an-anà ne Simon Iscariot. ²⁷ Ay kane metàmul ne Judas tu sinápay, ay tútu nagunggán pe ne Sairu win. Ay tútu nán ne Jesus kaggína, “Karuwan mu win kuwaan ya tali kuwaan mu,” nán na ke Judas.

²⁸ Ay áwan kadatu atán kitu tebol tu makammu kitu gapu na nga kinagi ne Jesus tun ke Judas ²⁹ Ta tu pagarup datu duddúma, ay gapu ta Judas tu magik-ikkam kitu pirà da, ay dálin da nu papannan ne Jesus nga panggatángan kadatu masápul da kitu piyasta, onu pangiddanan na ka pirà kadatu napubri.

³⁰ Ay kane makkán tu Judas tu sinápay, ay nagkirut ta lummawán. Ay gabi pe yin.

³¹ Ay kane likud tu Judas sin, ay nán ne Jesus kadatu tù-tùgúdán na, “Kídi yin, ay tagay yin na mepakammu ya kinadáyaw ku wa nengágan da kitun ka An-anà Tolay, ay mapadayáwan pe ye Dios gapu kiyà. ³² Ay díkod e Dios pe ya mangipangátu kiyà. Ay ittu win ya màwa kídi yin,” nán na.

Tu baru nga bílin ne Jesus

³³ “Annánà ku,” nán ne Jesus kadatu tù-tùgúdán na, “abibbà ala nga oras sin ya kaatán ku kadakayu. Ay ammù a sap-sapúlan dà. Ay ummán kitu kinagi kadatu ap-apu datu Judyu, ay ittu pe ya kagiyan ku kadakayu nga akkan kayu wa makappan kiya kapannán ku. ³⁴ Ay atán bílin ku nga ittu kam idi ya angipakammù kadakayu; nga piyán nu ya isaisa kadakayu. Nu wà ummán naya amminyà kadakayu, ay ummán din pe ya amminya nu kiya isaisa kadakayu, ³⁵ ta senu mepassingan kadaya ngámin tolay nga dakayu daya kurug ga tù-tùgúdán ku,” nán na.

Tu nangngagi ne Jesus kitu angngituláyaw ne Pedro kaggína

(Mat. 26:31-35; Mar. 14:27-31; Luc. 22:31-34)

³⁶ E Simon Pedro, ay nagsaludsud kammala ke Jesus nga nán na, “Apu, kawà na tu nán mu nga kapannám?” nán na. Ay tútu summungbát te

Jesus nga nán na, “Akkan ka nga makakíwid pikam, may umbet ka ngala nu isa ngalgaw,” nán ne Jesus kaggína.

³⁷ Ay tútu nán kammala ne Pedro, “Apu, taanna nga tura ku akkan mabalin ya mawe ki kapannán mu kidde yin ta!” nán ne Pedro. “Ay oray nu meránud dà gapu kikaw!” nán na.

³⁸ Ngamay nán ne Jesus, “Kurug ga meránud ka kiyà? May ikagì ya kurug kikaw. Akkan pikam nagittaráut daya kawítán ay netuláyaw nà in ka namìlu,” nán ne Jesus ke Pedro.

E Jesus ya dálen na mawe ke Dios

14 Ay tútu nán manin ne Jesus kaggída, “Akkan kayu wa maglídug. Mangurug kayu wala ke Dios, se mangurug kayu pe kiyà,” nán na. ² “Ta adu daya pagyanán ka balay ne Ama. Ay mawe yà pikam ma padánan ya pagyanán nu. Ay nu akkan kurug dedi, ay akkan ku wayya nga kagiyan kadakayu,” nán na. ³ “Ay nu mabalin nà mamadán ka pagyanán nu, ay umbet tà kammin nga mangalà kadakayu, ta senu oray nu wà naya giyán ku, ay atán kayu pe,” nán ne Jesus. ⁴ “Ay ammu nu win ya dálen na mameyag kiya kapannán ku,” nán na.

⁵ Ay tútu nán ne Tomas, “Apu, akkan mi mà ammu ya pameyaggán mu! Paanna ya akammu mi kiyán na dálen?” nán na.

⁶ Ay tútu nán ne Jesus, “Iyà ya dálen, iyà ya biyág se iyà ya kurug. Awan ya makappan ke Ama nu akkan na manalen kiyà. ⁷ Ay nu nammuwán dà in, ay ammu nu pe yin ya Amà. Ay díkod manggayát kídì yin lugud, ay ammu nu win, ay se nasingan nu pe yin,” nán ne Jesus kaggída.

⁸ Ay tútu summungbát te Felipe nga nán na, “Apu, ipassingam mala ya Amám kadakami, ay napiya ya uray mi yin,” nán na.

⁹ Ay tútu nán ne Jesus ke Felipe, “Nabayág gà in na mebul-bulun kadakayu, Felipe, may di nà pikam ma am-ammu,” nán na. “Ay ya makasingan kiyà, ay nasingan na pe yin ya Amà. Ay taanna, tura mu nán na piyán mu pikam mala nga mepassingan ya Amà kadakayu!” nán na.

¹⁰ “Akkan ka nga mangurug nga ya Amà, ay atán kiyà, ay iyà, ay atán nà pe kaggína? Ta daya ibàbànan ku kadakayu, ay akkan ku wa uray kampela ngin nin, ngamay ya Amà nga atán kiyà, ay kuwaan na kampela ngin nin daya ubra na. ¹¹ Kurugan mu ya kinagì kadakayu nga atán nà ke

---

13:38 Kiya danni láwa ya nán na kídì.

Ama, ay se atán ya Amà pe kiyà. Ay nu akkan ka nga mangurug kadaya kag-kagiyan ku, ay mangurug ka kuma ngala kiyà gapu kadaya mà-màwa ku.”

¹²“Ikagì kadakayu ya kurug. Nu iinna ya mangurug kiyà, ay màwa na pe daya màwa ku. Ay nadà-dáyaw daya kuk-kuwaan nayán na tolay may daya nà-nàwà, áta mawe yà ka giyán ne Ama,” nán na. ¹³“Ay túya kuwaan ku ngámin daya agngan nu ke Ama, ta mangurug kayu kiyà. Ay díkod madáyaw ya Amà gapu kiyà a An-anà na. ¹⁴Ay gapu kiya angngurug nu kiyà, ay oray nu nágan naya agngan nu, ay idde ku,” nán ne Jesus kaggída.

Ya angngibon ne Dios kiya Ispiritu na

¹⁵Ay nán manin ne Jesus kadatu tù-tùgúdán na, “Nu pàgan dà, ay ikurug nu daya bil-bílin ku. ¹⁶Ay pebon ku wala ke Ama ya Ispiritu na nga magyán kadakayu se mamul-bulun kadakayu peyang ngin ka áwan panda. ¹⁷Ay ittu kam pe nga Ispiritu ya makekagi ki kurug. Ay daya akkan na mangurug kiyà, ay akkan da middán kídi ya Ispiritu, ta akkan da nga malásin se akkan da mammuwán. Ngamay dakayu, ay ammu nu win, ta atán peyang ngin kadakayu nga mebul-bulun.

¹⁸Akkan takayu wayya nga piddudoray nga ummán ka ulíla. Ay umbet tà kammin pe. ¹⁹Tagay yin na áwan makasingan kiyà in kadaya akkan na makiapu kiyà. May dakayu, ay masingan dà manin, áta mabiyág ga kammin. Ay ittu ya gapu na nga mabiyág kayu pe nga ummán kiyà,” nán na. ²⁰“Ay nu màwa dayanin, ay ittu ya mammuwán nu win na atán nà ke Ama, ay atán kayu kiyà, ay atán nà pe kadakayu. ²¹Ay daya manggìna se mangikurug kadaya bil-bílin ku, ay tu dayán daya maminya kiyà, ay daya maminya kiyà, ay ittu pe dayán daya piyán ne Ama. Ay ittu pe daya piyán ku, ay se yà magpakammu pe kaggída,” nán na.

²²Ay tútu nán ne Judas, nga akkan na e Judas nga Iscariot, “Apu, taanna tura dakami yala ya pagpakammuwám, nga akkan ngámin daya tolay!” nán na.

²³Ay tútu nán ne Jesus, “Daya maminya kiyà, ay ittu dayán daya mangikurug kadaya kag-kagiyan ku. Ay ittu pe dayán daya pàgan ne Amà. Ay díkod dakami se iya Amà, ay umbet kami ya mepagyán peyang ngin kaggída. ²⁴Ay daya akkan na maminya kiyà, ay ittu dayán daya

akkan mangikurug kadaya kag-kagiyan ku. Ay daya magì-gìna nu nga kag-kagiyan ku, ay akkan kuda wayya nga urauray kampela ngin nin, nu di da gayát ke Amà nga nangibon kiyà,” nán na.

²⁵ “Ay ikagì dedi kiya kaatán ku pikam kadakayu. ²⁶ May atán na ibon ne Ama nga patáli ku nga ittu ya Ispiritu na. Tùgúdán nakayu kiya ngámin, se ipadamdam na pe ngámin datu nekagikagì kadakayu. ²⁷ Akkan kayu wa malídug se mariribù se mansing, ta bansiyán takayu kiya napiya nga aggur-uray nga ummán kiya aggur-uray ku. Ay sabáli kampela ngin nin kiya midde naya kalawagán,” nán na.

²⁸ “Ay nagìna nu win tu kinagì kadakayu nga tagay takayu win na panáwan, may umbet tà kammin. Ay nu kurug ga pàgan dà, ay maganggam kayu din, áta mawe yà ka giyán naya Amà, ta natù-turáy may iyà. ²⁹ Ay nekagiyán ku dayanin kadakayu kiya akkan da pikam ma kàwa, ta senu mangurug kayu win nu màwa da ngin. ³⁰ Akkan mabayág gin ya akibàbànan ku kadakayu win, ta tagay yin ya apu daya akkan mangurug kiyà kídi kalawagán. Awan na wayya nga turáy kiyà ³¹ ngamay masápul tungpálan ku daya ngámin bil-bílin naya Amà, ta senu mammuwán daya ngámin tolay ya amminyà kaggína,” nán na.

“Ara, mawe tada ngin,” nán ne Jesus kadatu tù-tùgúdán na.

E Jesus ya árig kurug ga múla

15 Ay nán ne Jesus manin, “Iyà ya árig kurug ga múla úbás. Ay ya Amà, ay aggína ya maragtagasingan. ² Ay díkod tappadan na daya pas-pasangà nga akkan na magbúnga. Ay daya magbúnga nga pasangà, ay kappiyánan na pe ipadán daya pas-pasanga da nga akkan magbúnga se daya nalpug, ta senu nabúnga da. ³ Nadal-dalusán kayun, gapu kadaya bàbànan ku kadakayu.

⁴ Magpinnuráy kayu peyang kiyà, ta senu atán nà peyang kadakayu. Daya pasanga nga nippà in, ay akkan da wayya nga makapagbúnga ngin. May nu daya pasanga naya múla nga akkan nippà, ay tu dayán daya magbúnga. Ay ittu pe yán ya kearígán nu ta akkan kayu wa makàwa ka napiya, nu akkan na iyà ya pagpinnorayán nu,” nán ne Jesus.

⁵ Ay se manin nán ne Jesus, “Iyà ay árig ku ya múla úbás, ay dakayu daya árig pas-pasangà,” nán ne Jesus kadatu tù-tùgúdán na. “Ay adu daya napiya nga mà-màwa daya magpinnuráy kiyà, áta atán nà pe kaggída,

ta akkan napatag ke Dios ya kabalinán daya kuwaan nu nu akkan nà a atán,” nán na. ⁶“Ay daya akkan na magpinnuráy kiyà, ay árig ga medangsalán da nga ummán kadaya pasanga nga nìpád. Ay nu makarsi da, ay maurnúngán da ngin na masìdug. ⁷Ay nu pinnurayan dà se kurugan nu daya kag-kagiyan ku kadakayu, ay oray nágan naya piyán nu wa agngan kiya Amà, ay midde kadakayu. ⁸Ay mapadayáwan ya Amà, nu nabúnga kayu pànang se mepassingan, nga dakayu daya tù-tùgúdán ku,” nán na. ⁹“Ata nu wà ummán naya amminya ne Ama kiyà, ay ummán pe kiyán ya amminyà kadakayu. Akkan nu din na di atangyaan ya amminyà kadakayu. ¹⁰Kurugan ku peyang daya bil-bílin naya Amà, ay túya piyán nà peyang. Ay ummán pe nu kurugan nu daya bil-bílin ku, ay piyán takayu peyang pe,” nán na. ¹¹“Ay nakagì dedi kadakayu ta senu maganggam kayu tutu wala pànang, ummán kiya agganggam ku.”

¹²“Tu idi ya bílin ku kadakayu: piyán nu pe ya isaisa kadakayu nga ummán kiya amminyà kadakayu. ¹³Awan na napà-patag nga amminya may iya amminya naya isa nga tolay nga maminya ngala nga mebasu gapu kiya amminya na kadaya opun na.”

¹⁴“Opun takayu kurug nu ikurug nu ya bílin ku kadakayu,” nán ne Jesus. ¹⁵“Ingagánan takayu win ka opun ku, áta akkan takayu asassu win. Ta ya asassu, ay akkan na nga ammu ya kuwaan naya apu na. May dakayu, ay nepakammù in kadakayu ngámin daya nagìnà kiya Amà. ¹⁶Akkan wayya nga dakayu ya namíli kiyà, nu di iyà ya namíli kadakayu. Dakayu daya árig pagbungáan ku ka adu, ay áwan na kippaán daya árig búnga nu. Ay díkod oray nágan naya agngan nu ke Ama, nu ikagi nu wala ya ngágan ku, ay idde na.”

¹⁷“Ay túya ibílin ku lugud dayán kadakayu, ta senu piyán nu ya isaisa kadakayu,” nán ne Jesus kaggída.

Ya angngalùsaw daya tolay kadaya mangurug ke Jesus

¹⁸Ay nán ne Jesus manin kadatu tù-tùgúdán na, “Nu kalùsawan dakayu daya tolay ya akkan makammu ke Dios, ay akkan nu pagballà, ta nasingan nu pe yin na nunna ngà linùsaw da, se la dakayu,” nán na. ¹⁹“Ta ya gapu na nga kalùsawan dakayu, ay akkan dakayu kabbulun nin, áta piníli takayu wa mangurug kiyà. Ata nu kabbulun dakayu kuma, ay pàgan dakayu kuma pe. ²⁰May dam-damdamman nu wala tu kinagì kadakayu

wa akkan na mabalin na nangátu ya pasúrut may iya apu na. Ay díkod nu kinurug da datu kinag-kagi, ay kurugan da pe daya ibàbànan nu. May gapu ta pinal-pallà dà, ay túya innanamán nu pe ya ammallapallà da kadakayu. ²¹ Ay díkod gapu ta tolay takayu, se akkan da am-ammu ya nangibon kiyà, ay túya innanamán nu nga kuwaan dayán kadakayu.

²² Ay nu akkan nà kuma inumbet ta nangibàbànan kaggída, ay akkan da kuma nga nakabásul. May kídi yin, ay áwan da nga pamalilián nin kiya básul da, ²³ ta ya mangalùsaw kiyà, ay kalùsawan na pe ya Amà. ²⁴ Ay áwan da kuma nga pagbasúlán nu akkan nà a nagipassangan kaggída kadaya nakas-kasdáaw nga áwan na makàwa kaggída. May nasingan da mà datun, may kalùsawan dakami kammala se ya Amà. ²⁵ Ay màwa ngámin dedi, ta senu màwa nga kurug tu atán kitu nesúrat ta bàbànan ne Dios kitun nga nán na, ‘Lùsawan dà nga áwan gapugapu,’” nán ne Jesus.

²⁶ “Ay nu mebon ku ya Ispiritu nga maggayát ke Ama, nga umbet ta mangigadágad kadakayu, ay aggína ngin ya magtùgud kadakayu se ya mangipakammu kiya kurug ga mepanggap kiyà. ²⁷ Ay dakayu pe ya mangibàbànan kadaya mepanggap kiyà ta dakayu daya nebul-bulun kiyà nanggayát kitun ka panda kídi,” nán ne Jesus.

16 “Ay kinagi ngámin dedi yin kadakayu, ta senu akkan kayu wa maglikud kiya angngurug nu. ² Ta palawanan dakayu kadaya sinagoga. Ay umbet pe ya oras nga daya mamatay kadakayu, ay nán da nga pagdáyaw da ke Dios yán na kuk-kuwaan da. ³ Ay kuwaan da dayán, ta akkan dakami pikam ma nammuwán se ya Amà. ⁴ Ngamay nepà-painunna ku wala ya nangagi kadakayu, ta senu nu umbet ya oras nga kàwa dayán, ay madamdám nu wa nakagi ku da ngin kadakayu,” nán ne Jesus.

Daya kuk-kuwaan naya Ispiritu ne Dios

“Akkan ku wa kinagi dedi kadakayu kitun, áta mebul-bulun nà pikam kadakayu. ⁵ Ngamay kídi yin ay magulli yà in kiya nangibon kiyà. May áwan mà ala kadakayu ya magsaludsud nu ka wàna ya kapannán ku! ⁶ Ngamay magpannakit kayu pà nang gapu kadedi ya kinagi kadakayu. ⁷ May ikagi kammala ya kurug kadakayu. Pagpíyán nu ya ipappan ku, áta nu akkan nà mawe, ay akkan makalbet ya Ispiritu ne Dios nga mangabul-bulun kadakayu. Ngamay nu mawe yà, ay ibon ku kadakayu. ⁸ Ay nu makalbet, ay aggína ya mangipakammu kadaya tolay ka panggáp

kiya básul da se iya kinamárù se iya angnukum ku kiya kalawagán. ⁹Ipakammu na ya pagbasúlán da nga ittu ya akkan da angnurug kiyà. ¹⁰Ay ipakammu na pe ya mepanggap kiya panagmar-máru, ta mawe yà ka giyán ne Ama, ay áwan nu masingan nin kiyà. ¹¹Ay ipakammu na pe ya kaukum daya tolay, áta e Sairu wa ittu ya apuwan daya akkan mangurug kiyà ay naukum min,” nán na.

¹²“Ay adu pikam daya piyán ku kagiyan kadakayu, ngamay akkan nuda maawátan pikam. ¹³May oray ta nu umbet ya Ispiritu ne Dios, ay aggína ngala ya mangipakammu kadakayu kiya ngámin na kurug. Ata tittu daya magína na daya kagiyan na. Akkan na waya nga urauray kampela ngin nin daya ipakammu na kadakayu. Ay ittu ya anngagi na pe kadaya mà-màwa pikam. ¹⁴Padayáwan nà, áta ngámin na mepanggap kiyà, ay ikagiyán na ngámin kadakayu. ¹⁵Ata ngámin na mepanggap kiya Amà, ay mepanggap pe kiyà. Ittu ya inagkunà nga ngámin na mepanggap kiyà ay ikagiyán na kadakayu,” nán ne Jesus kadatu tù-tùgúdán na.

Ya pamaddug daya mangurug ke Jesus

¹⁶“Ay akkan mabayág, ay akkan dà in na masingan. May akkan mabayág manin, ay masingan dà kammin,” nán ne Jesus

¹⁷Ay díkod datu duddúma nga tù-tùgúdán na, ay nán da kitu isaisa kaggída, “Inna nád ya piyán nayán na kagiyan,” nán da. “Akkan kanu wa mabayág, ay akkan tada kanu nga masingan. May akkan kanu mabayág manin ay masingan tada kanu kammin, ta mawe kanu ka giyán naya Ama na nga nán na,” nán da. ¹⁸“Nágan nád natu akkan na mabayág ga nán na. Tura tada akkan maawátan!” nán da.

¹⁹Ay gapu ta ammu ne Jesus nga asissaludsúdan da kaggína, ay ininunnaán nada nga nán na, “Ammù nga magsisinnaludsud kayu gapu kitu kinagi ku nga akkan na mabayág ay akkan dà a masingan, may akkan manin pe ya mabayág, ay masingan dà kammin,” nán na. ²⁰“May ikagì ya kurug kadakayu. Magul-ulul kayu wa magpan-pannakit, ngamay daya tolay ya mangalúsaw kiyà, ay maganggam da. Magpannakit kayu kurug, ngamay maganggam kayu win nu kuwa,” nán na. ²¹“Ata ummán kiya babay nga manggì-gìna. Mapar-parigátan ki anggì-gìna na. May nu makapagan-anà in, ay akkan na ngin na madamdám tu inagrígát na, ta magpatag gin ya kuwaan na, ta makapagan-anà in. ²²Ay túyán ya

kearígán nu. Magpannakit kayu kídí, may magsisíngan tada mà kammin, ay maganggam kayu manin pe. Ay áwan nin ya makippà kiya agganggam nu.

²³ Ay nu màwa yanin, ay akkan na iyà in ya pagangngán nu kadaya agngan nu. Ta ikagì kadakayu ya kurug, nga iya Amà in ya pagangngán nu. Ay ngámin daya agngan nu kaggína ki ngágan ku, ay idde na. ²⁴ Ngamay panda kídí, ay áwan nu pikam ma inadang kaggína ki ngágan ku. Magadang kayu win, ay makálà kayu. Ay díkod maganggam kayu tutu wala pà nang ngin,” nán na.

²⁵ “Ay nepà-pàlìli ngámin ya nangagi kadakayu kadedi, may umbet ya algaw wa akkan nà in na magpà-pàlìli, ta kappiyánan ku wala nga ipakammu win ya mepanggap kiya Amà,” nán na. ²⁶ “Ay nu umbet yanin na algaw, ay aggína ngin ya aggangngán nu kadaya masápul nu, basta mangurug kayu kiyà. Ay akkan iyà in ya mangiadang kadakayu ke Ama, ²⁷ áta ya Amà mismu ay piyán nakayu win gapu kiya amminya nu kiyà se iya inangngurug nu nga gayát tà kaggína. ²⁸ Inumbet tà kídí ya kalawagán nga gayát ka giyán naya Amà, ay panáwan ku kammin ya kalawagán ni, ta magulli yà kammin kaggína,” nán ne Jesus.

²⁹ Ay nán datu tù-tùgúdán na, “Nawada mà in ya agbàbànan mu. Akkan mu win na ipà-pàlìli!” nán da. ³⁰ “Ay ammu mi kídí yin nga ammum ya ngámingámin oray áwan na magsaludsud se mangagi kikaw. Ay túya mangurug kami yin na gayát ka ke Dios,” nán da.

³¹ Ay nán ne Jesus kaggída, “Mangurug kayu win kídí nga nán nu, ³² may tagay yin ya pannakasip-siparà nu ngámin, ta ya isaisa kadakayu, ay mawe kampela ngin kiya babalay na, ay pagdudoray dà in na magas-asissa. Ngamay akkan nà kurug ga sissa, ta kabulun ku ya Amà,” nán na. ³³ “Nekagi ku ngámin dedi kadakayu, ta senu akkan kayu mariribù nga mangurug kiyà. Kurug ga adu daya kapal-palakkán nu kídí ya kalawagán. Ngamay magturalad kayu wala. Oray ta inàbà ku win ya kalawagán,” nán ne Jesus kadatu tù-tùgúdán na.

Tu nangngikaràrag ne Jesus kadatu tù-tùgúdán na

17 Ay kane mabalin ne Jesus kagiyan datu kinag-kagi na, ay naglángad ka lán git nga nán na, “Ama, inumbet tin ya oras,” nán na.

17:1 Ya nán na kídí nga oras, ay ya oras nga kàwa ngámin datu masápul màwa kaggína.

“Padayáwan nà a An-anà mu, ta senu iyà nga an-anà mu, ay mapadayáwan taka pe,” nán na kiya Ama na. ²“Ta niddán nà ka ammanakabalin ku wa mangidde ka biyág nga áwan panda kadaya ngámin tolay ya ipakin-kuwám kiyà,” nán na. ³“Ay ittu idi ya pakabiyágan da ka áwan panda: ya angammu da nga ikaw ya kurug ga sissa nga Dios se ya angammu da pe kiyà, nga iyà ya kurug ga nebon mu,” nán ne Jesus. ⁴“Napadayáwan taka kídi ya kalawagán gapu kiya inannungpál ku kadatu ngámin na ipàwám kiyà,” nán na. ⁵“Túya, Ama, tu idi yin ya oras nga ammadáyaw mu kiyà ka ummán kitu kinadáyaw ku kitu kowad ku ka giyán mu, kitu akkan pikam nekàwa nedi ya kalawagán,” nán na.

⁶“Nepakammu taka kadaya tolay nga nepakin-kuwám kiyà kídi ya kalawagán. Ay gángay nga kuw-kuwám dedi ya tolay. May nepakin-kuwa muda la kiyà. Ay pàgan da ngin daya ngámin na bàbànan mu. ⁷Ay kurugan da ngin, nga ngámin daya kinuw-kuwà, ay nepàwa muda ngámin kiyà,” nán na. ⁸“Ata ngámin datu pebàbànan mu kiyà, ay nebàbànan kuda ngin kaggída, ay se kinurug da pe. Ay ittu ya nakammuwán da nga kurug ga gayát tà ka giyám. Ay kinurug da pe nga ikaw ya nangibon kiyà.”

⁹“Ay akkan daya tolay kídi ya kalawagán daya ikarárag ku kikaw, nu di daya tolay mu wa nepakin-kuwám kiyà, ta kuw-kuwa muda,” nán na. ¹⁰“Ay ngámin na tolay ku, ay tolay muda, ay daya ngámin na tolay mu, ay tolay kuda pe. Ay napadayáwan nà kaggída ngin. ¹¹Magulli yà kammin kikaw. Ay díkod áwan nà in kídi ya kalawagán, may atán da pikam ki kalawagán. Ay túya ipatagasíngan kuda pe yin kikaw, Dios nga Amà, nga mannakabalin. Ta senu magpapáda ya uray da, ummán kiya agpáda naya uray ta. ¹²Ata gapu kitu ammanakabalin na niddem kiyà, ay natagasinnán kuda kitu kowad ku pikam kaggída. Ay díkod áwan nala nga ummawan kaggída, ngamay uwad kammala isa nga natudinán na sumibna. Ay díkod nàwa nga kurug datu nesur-súrát kitun na bàbànan mu. ¹³Ay kídi yin, ay tagay yin ya aggullì kammin kikaw. Ay ittu ya angngikagì kaggída kadedi kiya kaatán ku pikam ked kalawagán ni, ta senu maganggam da ngala pàrang nga ummán ki agganggam ku.

¹⁴Nepakammù ya bàbànan mu kaggída. May daya tolay, ay lùsawan dada, áta akkan da pe yin naikalawagán nga ummán kiyà. ¹⁵Akkan ku nán na itálaw muda kídi kalawagán nin, may pagdúán kuda la kikaw ke Sairu. ¹⁶Ta dedi ya tolay, ay akkan da naikalawagán nin nga ummán kiyà. ¹⁷⁻¹⁸May ibon kuda ngala kiya kalawagán, nga ummán kitu inangngibon

mu pe kiyà ked kalawagán ni. Pagbalinam da lugud ka kuw-kuwám tutu wala ngin kiya agtùgud mu ki kurug. Ya bàbànan mu, ay ittu ya kurug. ¹⁹Ay gapu kaggída, ay ibasu ku wala ya baggi ku, ta senu magbalin da pe ka kurug tolay mu,” nán ne Jesus.

²⁰“Akkan nala nga tittu dedi daya ikar-karárag ku, nu di ngámin pe daya mangurug kiyà gapu kiya agbàbànan da,” nán na. ²¹“O Ama, ikar-karárag ku nga sissa kuma ya uray da. Ay umannúgut kuma pe ya uray da kiya uray ta, ta sissa pe ya uray ta. Ta senu daya tolay, ay kurugan da nga ikaw kurug ya nangibon kiyà. ²²Ay dedi ya tù-tùgúdán ku, ay niddán kuda kiya pannakabalin nga ummán kitu niddem kiyà, ta senu magpapáda da pe ka uray, nga ummán kadàta. ²³Atán nà kaggída, ay atán ka pe kiyà, ta senu magsissa da tutu wala ka uray. Ay díkod ittu yán ya mangipassingan kadaya tolay nga ikaw kurug ya nangibon kiyà. Ay senu ammu da pe nga ya amminyám kaggída, ay páda na pe ya amminyám kiyà.”

²⁴“Ama, dedi ya nidde mu kiyà, ay piyán ku nu atán da pe kiya giyán ku, ta senu masingan da ya kinadáyaw ku, nga ittu tu niddem kiyà kitu akkan pikam ma nàwa idi ya kalawagán, ta pà-pàgan nà lugud. ²⁵O Ama nga namáru, akkan daka am-ammu daya tolay ya naikalawagán. May iyà, ay am-ammu taka. Ay dedi, ay ammu da ngin na ikaw ya nangibon kiyà. ²⁶Nepakammu taka ngin kaggída, may ipakammu taka manin kaggída, ta senu ya amminyám kiyà, ay ittu pe ya amminya da kiya isaisa kaggída, ay senu atán nà peyang kaggída.”

Tu nanniliw da ke Jesus

(*Mat. 26:47-56; Mar. 14:43-50; Luc. 22:47-53*)

18 Ay kane mabalin ne Jesus tu karárag na, ay dummalákit da se datu tù-tùgúdán na kitu wángag Kidron. Ay se da nawe kitu kamulán na pabeg káyu kitu tanáp kitúni. ²Ngamay e Judas nga ittu ya mamatiliw ke Jesus, ay ammu na pe tun na kamulán, ta nakírad de Jesus se datu tù-tùgúdán na nga magtatammu kitúni. ³Ay ittu tu nangipannán tu Judas kadatu suldádu se datu guwardiya kitu Templo nga nebon datu ap-apu datu pappádi se datu Pariseo. Siddidílag da, se sikkaagtu da kadatu ippapatay da. ⁴Ay gapu ta ammu ngámin ne Jesus sin tu mà-màwa

kaggína, ay sinabat nada, ay se na nán kaggída, “Inna ya sap-sapúlan nu?” nán na. ⁵ “E Jesus nga iNazaret,” nán da. “Iyà mà yán,” nán na.

Ay uwad pe tu Judas nga ittu tu nangipatiliw kaggína nga nepagsisíkáad kaggída. ⁶ Ay kane, “Iyà mà yán,” nán ne Jesus, ay nepà-painúnud da se da nga nekálin. ⁷ Ay se manin sinaludsud ne Jesus kaggída nga nán na, “Inna ya kurug ga sap-sapúlan nu?” nán na. May, “E Jesus nga iNazaret,” nán da. ⁸ “Kinagì mà kadakayu win na iyà yán,” nán na. “Ay nu iyà ya sap-sapúlan nu, ay pagdudoray nu wala dedi nga tolay,” nán na. ⁹ Ay nán na tun ta senu màwa nga kurug tu nakagi na nga, áwan nala nga umawan kadaya nidde ne Dios kaggína.

¹⁰ Ngamay e Simon Pedro, ay uwad ampiláng na. Ay inásut na, se na nga isapgut kitu asassu natu nangátu wa pádi. Ay tu wala nga nataptáp tu amin-diwanán na talínga na. Malco tu ngágan natu asassu. ¹¹ Ay tútu nán ne Jesus ke Pedro, “Ippáy mu kammin ya ampiláng mu kiya balay na. Wayyà ala nga lisiyán ya pannakatay ku, ay ittu ya piyán ne Ama nga màwa?” nán ne Jesus.

Tu nangngituláyaw ne Pedro ke Jesus

(Mat. 26:64-75; Mar. 14:66-72; Luc. 22:55-62)

¹² Ay tiniliw natu ap-apu wa suldádu se datu suldádu na se datu guwardiya kitu Templo nge Jesus, ay se da piníngil datu íma na. ¹³ Ay nippan da nga nunna ke Anas nga katugáangan ne Caifas nga nangátu wa pádi kitun na dagun. ¹⁴ Aggína pe tu nagkuna kadatu páda na nga Judyu kitun nga napì-piya ngala nga isa tolay ya matay may iya ngámin tolay.

¹⁵ Ay de Simon Pedro se itu isa nga tù-tùgúdán ne Jesus, ay inunud da nge Jesus. Ay gapu ta am-ammu natu nangátu wa pádi tu isa kaggída, ay ittu tu netangalnà ke Jesus kitu amuwág natu balay natu nangátu wa pádi. ¹⁶ Ngamay nabansi ye Pedro kitu lasi, kitu ruwáangan. May itu am-ammu natu pádi nga tù-tùgúdán ne Jesus, ay lummawán se na we amomanán tu babay ya magbantáy kitu gagyangán. Ay tútu pinalnà na nge Pedro. ¹⁷ Ay nán natu babay ke Pedro, “Di mà ikaw pe ya isa nga tù-tùgúdán nayán na tolay?” nán na. May, “Akkan mà a,” nán ne Pedro.

18:11 Ya nán na ki aggúni nga Griego kídí ay “Wayyà ala nga di uminum kiya akap.” Kiya Bàbànan ne Apu, ya piyán na kagiyan ya akap, ay panagrig-rígát.

¹⁸ Ay gapu ta nasiyam kitun na gabi, ay nagapuy datu asassu se datu guwardiya ka pagginuduwan da kitu amuwag. Ay nepagsisikad pe yala nge Pedro kaggida nga magginudu.

¹⁹ Ay se la nga pinamutuan natu nangatu nga padi nge Jesus ka mepanggap kadatu tu-tugudan na se itu isur-suru na kaggida.

²⁰ Ay nan ne Jesus nga summungbat, “Neparpag ku wala tu nagbabanan kiya arang nu ngamin. Ay nakirad da pe ya mangisuru kiya unag naya Templo se daya sin-sinagoga nga pagguurnungan nu peyang ngamin na Judyu. Awan ku wayya nga nelingalingad kadaya kag-kagiyán ku. ²¹ Ay taanna tura iya ya pagsal-saludsudam!” “Dayan kuma nga naggigina kiyà. Ammu da ma datu nekag-kagiyán ku,” nan na.

²² Ay kane makagi ne Jesus datun, ay dinispag natu guwardiya nga uwad kituni, se na nan, “Tura la umman kiyán ya agsungbat mu kiya nangatu wa padi, ta!” nan na.

²³ May summungbat te Jesus kaggina nga nan na, “Nu uwad da nadake a nesungbat ku, ay kagiyán mu wala nu nagan na. Ngamay nu awan na nadake a nakagi ku, ay taanna tura na dinispag!” nan ne Jesus.

²⁴ Ay se la nga nepippan ne Anas nge Jesus nga sippipingil ke Caifas nga nangatu wa padi.

²⁵ Ay e Pedro, ay uwad pikam kituni ya mepagginudu. Ay nan da kaggina, “Di ma a ikaw pe tu isa nga tu-tugudan natun na tolay?” nan da. Ngamay netulayaw ne Pedro wa nan na, “Akkan ma a,” nan na.

²⁶ Ay tu isa nga asassu natu nangatu wa padi, nga pan-pane kam natu lalaki ya piningasan ne Pedro, ay nan na, “Di ma a ikaw tu isa nga nasingan ku nga kabulun na kitu kamulan?” nan na. ²⁷ May netulayaw manin ne Pedro. Ay tu pe yin tu naggitaraut datu kawitan.

Tu nanggippan da ke Jesus kitu upisina ne Pilato

(Mat. 27:1-2, 11-14; Mar. 15:1-5; Luc. 23:1-5)

²⁸ Ay nesapa da panang nga neulug nge Jesus kitu balay ne Caifas, se da ippan kitu upisina ne Gobernador Pilato. Ay akkan da tagge linumna kitu upisina, ta senu mabalin da tu mangán kitu panggídám da kitun na

piyasta. ²⁹ Ay díkod lummawán ne Pilato nga nawe nagsaludsud kaggída nga nán na, “Nágan naya pangidarumán nu kídi nga tolay?” nán na.

³⁰ Summungbát da nga nán da, “Akkan mi wayya nga nilbet ta nedarum kikaw nu áwan na nga básul,” nán da.

³¹ Ay tútu nán ne Pilato kaggída, “Alà nu kammin, ta senu dakayu kampela ngin ya mamabásul kaggína nu atán básul na kadaya lin-lintag nu,” nán na. Ay nán datu Judyu wa summungbát, “Mepárit kadakami ya pumatay ka tolay,” nán da. ³² Ay nàwa ngámin dedi ta senu màwa kurug ngámin datu kinag-kagi ne Jesus nga kapà-pàyanán na ka mepanggap kitu katay na.

³³ Ay díkod nagulli kammin ne Pilato kitu upisína na, ay se na ayabán ne Jesus ta pamutuán na. Ay nán na, “Ikaw ya Ari daya Judyu?” nán na.

³⁴ Ay tútu nán ne Jesus, “Uray mu kampela ngin yán na saludsud mu, onu naginám kadaya duddúma?” nán na.

³⁵ Ay nán ne Pilato, “Judyu wà ka nán mu ta?” nán na. “Daya keliyám se daya ap-apu daya pappádi, ay nedarum daka kiyà,” nán na. “Ay nágan natu kinuwa mu, ta?” nán na.

³⁶ May nán ne Jesus nga summungbát, “Akkan kídi kalawagán ni ya pangiturayán ku, ta nung kuma nu kídi kalawagán ni ya pangiturayán ku, ay nakigubát kuma ngin daya tolay ku, ta senu akkan dà kuma nga nálà. May akkan, ta akkan kanedi ya giyán naya pangiturayán ku,” nán na.

³⁷ Ay ittu tu sinaludsud ne Pilato kaggína nga nán na, “Nu ummán kiyán di lugud da isa ka nga ári?” nán na.

May, “Kurug ya kinagi mu,” nán na nga summungbát. “May inumbet tà a neanà kídi ya kalawagán, ta senu mebàbànan ku ya mepanggap kadaya kurug. Ay ngámin daya mamatag kiya kurug, ay manggína da” nán na.

³⁸ Ay díkod nán ne Pilato, “Nágan naya kurug, ta!” nán na ke Jesus. Ay kane mabalin ne Pilato kagiyan dedi, ay nawe ya nakiamomán kadatu Judyu nga nán na, “Awan ku wa masmà a ipabásul ku kaggína,” nán na kadatu Judyu. ³⁹ “Ngamay atán ya gagángay nu ki káda Piyasta na Naglàtaw nga magpepalawán kayu kiyà ka isa kadaya bálud. Ay piyán nu nu ipalawán ku ya Ari nu wa Judyu?” nán na. ⁴⁰ Ay nán da nga nesungbát nga nesar-sáraw, “Akkan aggína,” nán da. “E Barrabas ya piyán mi,” nán da ke Pilato. Ay e Barrabas, ay isa nga tirung.

18:28 Maragitán da kanu nu lumnà da kiya balay daya akkan Judyu. Ay akkan da mabalin ya mepanggidám kitun na piyasta nu naragit da.

19 Ay díkod, pinasaplit ne Pilato we Jesus. ²Ay datu suldádu, ay nangilung da ka pasanga nga nagrasi se da isagápaw ke Jesus. Ay se da nga pakebalán ka daggáng nga kebal ári. ³Ay se da nga umadaadanni kaggína, se da nán, “Magnanáyun mà ya Ari daya Judyu!” nán da, ay se da tappítan.

⁴Ay lummawán manin ne Pilato se na kagiyan kadatu toláy nga nán na, “Ilawán ku, ta senu ammu nu nga áwan ku wa masmà a ipabásul ku kaggína,” nán na. ⁵Ay díkod lumawán pe ye Jesus nga napakebalán ka daggáng se nasagapáwan kitu pas-pasanga nga nagrasi. Ay nán ne Pilato, “Ye idi yin tu toláy,” nán na.

⁶Ay kane masingan datu ap-apu datu pappádi se datu guwardiya, ay nesar-sáraw da ya, “Pelansám ki krus,” nán da. “Pelansám ki krus,” nán da.

May nán ne Pilato kaggída, “Alà nu lugud kampela ngin nin se nu pelansa ki krus, ta patayan nu kampela ngin, ta áwan ku ammu nga ipabásul ku kaggína,” nán na.

⁷Ay summungbát datu Judyu nga nán da, “Atán ya lintag mi. Ay sigun kiya nán naya lintag mi, ay annung nayán ya matay, ta nán na nga aggína ya An-anà ne Dios,” nán da.

⁸Ay kane magína ne Pilato manin tu kinagi da, ay naturun nin tu ansing na. ⁹Ay linumnà kammin kitu upisína na, ay se na saludsúdán manin ne Jesus nga nán na, “Wà naggayatán mu ta?” nán na. Ngamay akkan na sinungbátan ne Jesus.

¹⁰Ay tútu nán ne Pilato kaggína manin, “Taanna, tura nà akkan na sungbátan! Akkan mu ammu wa atán turáy ku wa mangipalawán kikaw se magpelansa kikaw ki krus?” nán na.

¹¹Ay tútu summungbát te Jesus nga nán na, “Akkan nà mabalin iturayán nu akkan na ittu ya piyán ne Dios,” nán na. “Ay díkod ya toláy ya nangidarum kiyà kikaw, ay nadà-dammat ya básul na may ikaw,” nán ne Jesus.

Tu nekatay ne Jesus

(*Mat. 27:32-56; Mar. 15:21-41; Luc. 23:26-49*)

¹²Ay kane magína ne Pilato tun, ay piyán na ngin na ipalawán ne Jesus, may se kinggat datu Judyu tu nangisáraw ka, “Nu ipalawán mu

yán, ay maawátan na akkan mu wa opun ya ári ka Roma. Ata oray iinna nga magkuna ka, ‘Ari yà pe,’ ay kumalínga ke Ari Cesar,” nán da.

¹³ Ay kane magina manin ne Pilato tu kinagi da, ay nelawán na manin ne Jesus, ay se nawe nagtugaw kitu àráng da, kitu tugaw na nga neparotun ka batu nga Gabata ya agpangágan da ki Hebreo wa aggúni. ¹⁴ Ay mangalintutúgu win kitun na nagtugaw na. Ay megayát tin tu Piyasta na Naglátaw kitu láwa na. Ay nán ne Pilato kadatu Judyu, “Ye idi yin tu ári nu,” nán na.

¹⁵ Ay tútu nesar-sáraw da ya, “Papatay mun! Pelansám ki krus,” nán da. Ay tútu sinaludsud ne Pilato kaggída, “Taanna, tura nu pelansa ki krus ya ári nu, ta!” nán na. Ay summungbát datu ap-apu datu pappádi, “Awan mi ya sabáli nga ári nu di e Ari Cesar ngala,” nán da.

¹⁶ Ay tútu pinalà ne Pilato we Jesus kaggída ta senu melansa ki krus. Ay tútu inalà da nge Jesus, ¹⁷ se da nga nepakagtu tu krus kaggína, se da ippan nin kitu giyán na nengágan ka Sinan Tuláng Úlu, nga Golgota ya ngágan na kiya Hebreo wa aggúni. ¹⁸ Ay kitúni tu nangilansaán da kaggína kitu krus. Ay nepanin-túlad da kadatu duwa nga negindán kaggína nga nelansa pe ki krus. ¹⁹ Ay nangisúrát te Pilato ka karátula nga nán na kídi, “JESUS NGA INAZARET NGA ARI DAYA JUDYU,” nán na, se na nepelansa kitu krus. ²⁰ Ay gapu ta adanni tu nelansaán ne Jesus kitu íli, ay adu datu Judyu wa nakabása kitun, ta nesúrát ki Hebreo se Latin se Griego nga aggúni. ²¹ Ay díkod nán datu Judyu wa ap-apu datu pappádi ke Pilato, “Akkan mu ittu isúrát nga, ‘Ari daya Judyu,’ may nán mu wa, ‘Ari kanu daya Judyu,’ nán mu,” nán da.

²² May nán ne Pilato, “Ya nesúrát kun, ay ittu win,” nán na.

²³ Ay kane melansa datu suldádu we Jesus sin kitu krus, ay inalà da datu kawas na, se da inuw-uwár kaggída nga appát. Ay inalà da pe tu amin-unag ga bádu na. May gapu ta áwan na nga kába, ²⁴ ay nán datu suldádu kitu isaisa kaggída, “Akkan tada nga sì-sílát idi. Pagbibinnunútán tada, ta sigun nala ya makálà kadátada,” nán da. Ay díkod nàwa nga kurug ngámin datu kagiyán datu nesur-súrát ta nán na nga,

“Pagguuwarán da daya kawas ku,
ay pagbibinnunútán da ya bádù,” nán na.

²⁵ Ay ittu tun kurug tu kinuwa datu suldádu.

Ay datu uwad da magsisikád kitu adanni kitu krus ne Jesus, ay tu ina na, se itu wagi tu ina na, se Maria nga atáwa ne Cleopas, se Maria

Magdalena. ²⁶ Ay kane din na masingan ne Jesus tu ina na se itu pà-pàgan na nga tù-tùgúdán na, ay nán na kitu ina na, “Ina, ya kataging mu ya an-anà mu win,” nán na. ²⁷ Ay se na nán pe kitu tù-tùgúdán na, “Tu yanin ya inám,” nán na. Ay tútu kinobung natu tù-tùgúdán na tu ina ne Jesus.

²⁸ Ay gapu ta ammu ne Jesus nga nabalin ya ngámin nin, ay nán na kídi ta senu matungpál ngámin datu nesur-súrát, “Sikkinum mà,” nán na.

²⁹ Ay kitúni, ay uwad tangaangáng nga lassam. Ay díkod nangidsam datu suldádu ka lúpús kitu lassam, se da isarípit kitu adaddu wa pasanga kaykayu, se da nga ipasapsap kaggína. ³⁰ Ay kane din na masapsap ne Jesus tu lassam, ay nán na, “Nabalin nin,” nán na. Ay se yala nga nagùmà, ay se yala natay yin.

Tu nangngitaman da ke Jesus

(*Mat. 27:57-61; Mar. 15:42-47; Luc. 23:50-56*)

³¹ Ay gapu ta algaw natu panagsagána da kitu piyasta, ay nawe datu ap-apu datu Judyu ke Pilato ta mawe da kagiyan nga masápul la ritúan da ngin datu bingil datu tallu wa nelalansa kitu krus, ta senu madtág dada ngin, ta kannawan da nu madànganán da kitu Sabado wa algaw wa aggiimáng, tàwán kam kitun na Sabado, ta napatag pà nang tun. ³² Ay díkod nawe datu suldádu se da pang-pangkur datu bingil datu duwa nga negindán ke Jesus nga nelansa. ³³ Ngamay kane dumatang da ke Jesus, ay akkan da nga pinangkur rin tu bingil na, ta nasingan da nga natay yin. ³⁴ Ngamay sinuwè kammala natu isa nga suldádu tu bíkat ne Jesus kitu píka na, ay tútu pumuseset tu dága se danum ma naggayát kaggína.

³⁵ Tu nakasingan kídi ya nàwa, ay aggína ya manistígu, ta ammu na nga kurug ngámin tu napà-pàyanán ne Jesus. Ay ammu na pe nga kurug da, ay túya masápul la mekagi pe, ta senu mangurug kayu pe. ³⁶ Ata nàwa ngámin dedi ta senu màwa nga kurug ngámin datu nesur-súrát ta bàbànan ne Dios nga nán na, “Awan nala kadaya tuláng na ya marítù,” nán na. ³⁷ Ay nán na pikam kiya isa nga libru, “Sisinnán da ya sinuwè da,” nán na.

³⁸⁻³⁹ Ay se la nga nawe kinagi ne Jose ke Pilato nga dattagan na kuma tu baggi ne Jesus kitu krus. E Jose ay iArimatea nga isa nga mangurug pe ke Jesus. May akkan na nga nepak-pakammu tu angnurug na kitun, ta mansing kadatu ap-apu datu Judyu. Ay tútu nepalúbus ne Pilato wa alà na

tu baggi ne Jesus, ay tútu nawe da inalà se Nicodemo. Ay e Nicodemo, ay aggína kam tu nawe nga nakiamomán ke Jesus kitu isa nga gabi kitun. Ay kane mawe da se Jose nga itaman ne Jesus, ay nangalà ka pamalsamár na nga pinagkibug ga bang-bangug nga gayát kiya duwa nga káyu wa míra se aloe. Ay limma púlu wa kílú ya dammat na. ⁴⁰ Ay díkod binad-badbad da tu baggi ne Jesus ka lúpús sa nidsam da kitu nagkibug nga míra se aloe nga bang-bangug, ta ittu ya gagángay daya Judyu nu magtaman da. ⁴¹ Ay uwad kamulán nga adanni kitu nelansaán ne Jesus. Ay uwad apaggabbut ta pínát nga áwan pikam nippáy nga natay. ⁴² Ay gapu ta megayát tin tu piyasta datu Judyu nu kaláwa, ay se ad-adanni tu abbut, ay ittu tun nala ngin tu nangippayán da kitu baggi ne Jesus.

Tu nelaltu ne Jesus

(*Mat. 28:1-8; Mar. 16:1-8; Luc. 24:1-12*)

20 Ay kane marángat tu algaw kitu Dominggu, ay nawe yala ngin de Maria Magdalena kitu lúbù. Ay ittu tu inakasingan da kitu batu nga nippà in kitu gagyángán natu lúbù na. ² Ay tútu nanagtág da nga nawe yin kitu giyán ne Simon Pedro se tu pà-pàgan ne Jesus nga tù-tùgúdán na. Ay nán na kaggída, “Inalà da tu Apu tada kitu lúbù na. Ay akkan mi ya ammu nu wà naya nangippayán da kaggína,” nán na.

³ Ay díkod nawe de Pedro se itu isa nga tù-tùgúdán ne Jesus kitu lúbù. ⁴ Ay nanagtág da nga duwa, ngamay gapu ta nabì-bílag tu isa may e Pedro, ay nunna nga dummatang kitu lúbù. ⁵ Ay kane magukkab ba maningan kitu lúbù, ay nasingan na tu lúpús sa pinamadbad da, may akkan linumnà. ⁶ Ay se la atán pe yin ne Simon Pedro. Ay nangaw-át tala kitu unag natu lúbù. Ay ittu tu inakasingan na kitu lúpús sa pinamadbad da nga newawaren kampela ngin. ⁷ May nu itu lúput nga nebadbad kitu úlu ne Jesus, ay sikkakappil kampela ngin nga nebabagtu. ⁸ Ay tu isa nga nunna nga dummatang kitu lúbù, ay linumnà pe yin, ay kurug ga nasingan na ngámin pe datu nàwa, ay ittu ya kurugan na ngin na linumtu. ⁹ Ata kitun, ay di da pikam naawátan tu nán datu nesur-súrát nga masápul nga lumtu kammin ne Jesus. ¹⁰ Ay tútu nawe da kammin kadatu babalay da.

Tu nagpassingan ne Jesus ke Maria Magdalena

(*Mat. 28:9-10; Mar. 16:9-11*)

¹¹ May nagbansi yala nge Maria kitu lasi natu lúbù a magsisíkáda da makas-asangit. Ay kitu akas-asangit na, ay nagukkab ba naningan kitu unag natu lúbù. ¹² Ay ittu tu inakasingan na kitu duwa nga anghel la nakapusà. Atán da nga magtutúgaw kitu nangitadágan da kitu baggi ne Jesus. Nagpanin-ùluwán tu isa, ay nagpanin-ùyatán tu isa. ¹³ Ay nán da ke Maria, “Tura ka sumángit,” nán da. Ay nán na nga summungbát, “Netálaw da tu Apù, ay di yà ammu ya nangippayán da kaggína,” nán na.

¹⁴ Ay kane maglingay, ay nasingan na nge Jesus nga magsisíkáda kitu likud na, may akkan na nga nalas-lásin. ¹⁵ Ay nán ne Jesus kaggína, “Nágan naya isangit mu,” nán ne Jesus kaggína. “Inna ya sap-sapúlam ta!” nán na.

Ngamay e Maria, ay dalínán na nu itu magtar-tarakan kitu kamulán, ay tútu nán na, “Apu,” nán na. “Nu ikaw ya nangalà kaggína, ay ikagim mán ya nangippayám kaggína, ta wè kammin alà,” nán na.

¹⁶ Ay tútu nán ne Jesus kaggína, “Maria,” nán na. Ay tútu ummàráng nge Maria kaggína, ta nalásin na ngin. Ay tútu nán na ka Hebreo wa aggúni, “Rabboni,” nán na. Ay misturu ya sarut na.

¹⁷ Ay tútu nán ne Jesus kaggína, “Akkan nà gapútan, ta di yà pikam ma nakapagulli ke Ama,” nán na. “May mawe ka ngin, ta mawem idámag kadatu wawwági nga magulli yà kammin ke Ama nga Ama nu pe, nga Dios ku wa Dios nu pe,” nán na.

¹⁸ Ay tútu nawe yin ne Maria Magdalena se na nedámag kadatu tù-tùgúdán na nga nán na, “Nasingan ku we Apu win,” nán na. Ay se na nekagi pe datu pekagi na.

Tu nagpassingan ne Jesus kadatu tù-tùgúdán na

(*Mat. 28:16-20; Mar. 16:14-18; Luc. 24:36-49*)

¹⁹ Ay kitu gid-gidám natu Dominggu, ay nagguurnung ngin datu tù-tùgúdán ne Jesus kitu unag natu napasuwalán na balay, ta mansing da kadatu ap-apu datu Judyu. Ngamay pinagkilát da ngala nge Jesus nga magsisíkáda kitu giyán da. Ay nán na kaggída, “Atán nà pe, ay napiya din

ya ur-uray nu,” nán na, ²⁰ ay se na nepassingan kaggída datu íma na se itu bíkat na. Ay naganggam da pà-pànang kane masingan da nge Apu.

²¹ Ay tútu nán manin ne Jesus kaggída, “Kappiyánan nu wala daya ur-uray nu,” nán na. “Ibon takayu nga ummán kitu inangngibon ne Ama kiyà,” nán na. ²² Ay kane makagi na datun, ay nesup na kaggída ya Ispiritu ne Dios, se na nán, “Alà nu ya Ispiritu ne Dios,” nán na. ²³ “Ay díkod nu pakawanan nu daya bas-básul daya tolay, ay pakawanan ne Dios da. Ay nu akkan nuda nga pakawanan, ay akkan pakawanan ne Dios da,” nán na.

²⁴ Ay kitu inagpassingán ne Jesus kadatu tù-tùgúdán na, ay áwan kaggída nge Tomas nga nengágan ka Síngin. ²⁵ Ay tútu nán natu isa kaggína, “Nasingan mi yin ne Apu,” nán na.

Ngamay nán ne Tomas kaggída, “Nu akkan ku wa masingan se mímán datu gayát datu lansa kadatu íma na, se nu akkan ku mímán tu bíkat na nga nasuwè, ay akkan nà a mangurug,” nán na.

²⁶ Ay kane matangaligguwán ka panda, ay nagguurnung manin datu tù-tùgúdán ne Jesus kitun na balay. Ay uwad pe ye Tomas kaggída ngin. Ay oray nu nepasuwal da tu balay, ay pinagkilát da ngala manin ne Jesus nga nagsisikád kitu giyán da. Ay nán na kaggída, “Napiya din daya ur-uray nu,” nán na. ²⁷ Ay se na nán ke Tomas, “Sinnam se immanam daya gayát lansa kadaya ímà, se mu immán pe ya bígád kid bíkat ku wi,” nán na. “Íppà mu win ya aggad-gadduwám, ay mangurug ka ngin,” nán ne Jesus ke Tomas.

²⁸ Ay tútu summungbát te Tomas, “Apu nga Dios ku,” nán na. ²⁹ Ay tútu nán ne Jesus kaggína, “Mangurug ka ngin kane masingan nà,” nán na, “may maganggam mala daya mangurug kiyà oray akkan dà nasingan,” nán na.

Tu gapu na nga nàwa idi ya libru

³⁰ Ay adu datu nakas-kasdáaw wa nepas-passingán ne Jesus kadatu tù-tùgúdán na nga akkan nesúrát kídí ya libru. ³¹ Ngamay nesúrát dedi, ta senu mangurug kayu nga e Jesus kam tu Nebon ne Dios nga An-anà na, ay se gapu kídí ya angngurug nu kaggína, ay biyágan nakayu we Dios ka áwan panda.

Tu nagpassingan ne Jesus kadatu pittu wa tù-tùgúdán na

21 Ay kane isa ngalgaw, ay nagpassingan manin ne Jesus kadatu tù-tùgúdán na kitu dappit natu abay ya pisung ka Tiberias. Ay ummán kídi tu nàwa. ²Nagdudongu de Simon Pedro, se de Tomas nga nengágan ka Síngin, se Nathaniel nga iCana ka Galilea, se datu duwa nga annánà ne Zebedeo, se uwad da pe duwa pikam. ³May nán ne Simon Pedro kadatu kabbulun na, “Mawe yà magkarínás,” nán na. May, “Mawe kami pe,” nán da ngámin. Ay díkod nagkakáwe da nga nagbarangay. Nalawagán da ngamay áwan da tútu wala nga nálaálà.

⁴Ay kane din na magilaltà tu mata, ay uwad de Jesus nga magsisíkad kitu dappit, may akkan ammu datu tù-tùgúdán na nga e Jesus tun. ⁵Ay tu win tu nán ne Jesus kaggída, “Kabbulun, atán da kam nálà nu?” nán na. May, “Awan tutu wala,” nán da nga summungbát. ⁶Ay tútu nán ne Jesus kaggída, “Ikarínás nu ya sígay nu kiya padne diwanán kiya barangay, ay makálà kayu,” nán na. Ay tútu nekarínás da, ay akkan da nga makkát ta itakay tu nàna da.

⁷Ay díkod tu pà-pàgan ne Jesus nga tù-tùgúdán na, ay nán na ke Pedro, “Ay e Apu tune,” nán na. Ay kane magina ne Simon Pedro nga e Apu tun, ay nagbádu, ta sillalàbu kitun, ay se nagsappáw kitu danum, se maburung gumadáng. ⁸Ngamay datu kabbulun na, ay nagbansi da kitu barangay nga sinummeng mangguy-goy kitu sígay da kitu dappit, ta adu tu sissida. Akkan da nga adayyu win kitu gádáng, ta moli magatut tala nga mitru tu kadayyu da.

⁹Ay kane makadung da, ay nasingan da ngin tu apuy nga atán sissida nga mesusúnu. Ay uwad pe sinápay kitu giyán na. ¹⁰Ay se na nán kaggída, “Ara nu wa mangilbet kiya kálà nu,” nán na.

¹¹Ay tútu nawe ye Simon Pedro kitu giyán natu barangay se na inalà tu sígay nga napnu ka dadakkal la sissida, se na rùrútan na itadáng. Ay oray adu, ta magatut se limma púlu se tallu tu sissida, ay akkan na nabarnut tu ikat da. ¹²Ay se la kirrawán ne Jesus da ngin, “Bet nun na magsíra,” nán na. Ngamay áwan naketurad kaggída ngámin ya magkuna kaggína ka, “Iin ka,” áta ammu da ngin nga aggína nge Apu. ¹³Ay tútu umadanni ye Jesus kaggída se na idde tu sinápay se itu sissida.

¹⁴Ay idi tu mekalu win na inagpassingan ne Jesus kadatu tù-tùgúdán na, nanggayát kitu nelaltu na.

Tu naggamómán de Jesus se Pedro

¹⁵ Ay kane mabalin da nga magsíra, ay nán ne Jesus ke Simon Pedro, “Simon na an-anà ne Juan, ab-abay nád kurug ya amminyám kiyà may dedi?” nán na. May, “Ò, Apu. Ammu mu wa pàgan taka,” nán ne Pedro wa summungbát. “Pak-pakkanam lugud daya urbun karnerù,” nán ne Jesus.

¹⁶ Ay pinidduwa ne Jesus nga sinaludsud, “Simon na an-anà ne Juan, pàgan nà nád kam?” nán na. “Ò, Apu. Ammu mu mà a pàgan taka,” nán na nga summungbát. “Pak-pakkanam lugud daya karnerù,” nán na.

¹⁷ Ay pinìlu ne Jesus nga sinaludsud, “Simon na an-anà ne Juan, pàgan nà kam?” nán na. Ay tútu nagsabbat tu uray ne Pedro gapu ta kapamìlu ne Jesus nga saludsúdán kaggína nu pàgan na. May tútu nán ne Pedro, “Apu, ammu ya ngámin. Ay ammu mu mà a pàgan taka,” nán na. Ay díkod nán ne Jesus kaggína, “Pak-pakkanam lugud daya karnerù,” nán na.

¹⁸ “Ikagì ya kurug kikaw. Kitu kabag-bagu mu pikam, Pedro, ay nagsinturon ka kampela ngin, ay nawe ka ngala kiya piyám ma kapannán. May nu maglálakay ka ngin, ay atán da nga mamíngil kikaw, ay se daka ippan kiya dí mu piyán na kapannán, se daka pagdappaan,” nán ne Jesus.

¹⁹ Kinagi na tun ta piyán na nga ipakammu ya kàwaán ne Pedro nga matay, ta senu mapadayáwan ne Dios kaggína. Ay se la nga nán ne Jesus ke Pedro, “Kumíwid ka kiyà,” nán na.

²⁰ Ay kane maglingay ye Pedro, ay nasingan na tu pà-pàgan ne Jesus nga tù-tùgúdán na nga gumun-gunud kaggída. Ittu tu kataging ne Jesus kitun, kitu nuddi nga inanggídám da, se aggína tu nagsaludsud kaggína nu iinna tu mamatiliw kaggína.

²¹ Ay kane masingan ne Pedro nga gumun-gunud kaggída, ay nán na ke Jesus, “Apu, mapaanna ya kàwaán nayán?” nán na.

²² Ngamay nán ne Jesus, “Oray mán nu piyán ku wa magbiyág panda kiya ilalbet ku kammin, ay áwan mu biy-biyáng kiyán,” nán na. “Basta kumíwid ka ngala kiyà,” nán na.

²³ Ay idi ya bàbànan, ay newar-waragáwag kadatu mangurug ke Jesus, ay díkod dalínán da ngin na tun na tù-tùgúdán na, ay akkan na mataatay yin. May akkan wayya nga kinagi ne Jesus nga akkan na matay. May nán na ngala nga, “Nu kas pangarígan nala nu rán ku la piyán na magbiyág

panda kiya ilalbet ku kammin, ay nágan naya biy-biyáng mu kiyán?” nán na.

Ya panda nídi ya libru win

²⁴ Ay idi kam ma tù-tùgúdán ne Jesus ya nakasingan kadedi, se nagisúrát kadaya nas-asingan na. Ay ammu mi pe nga kurug ngámin datu kinag-kagi na.

²⁵ Ay adu kurug pikam daya kinuw-kuwa ne Jesus. May nu ngámingámin da, ay mesúrát da ngámin, ay nán ku wa akkan na meyang ked kalawagán ni daya libru wa kesurátan da.